

1950
15

2177

AUSTRALIJOŠ LIETUVIS

Pirmasis lietuviu laikraštis Australijoje
Išsina kas dvi savaites

The Australian Lithuanian
The first Lithuanian periodical in Australia
Published fortnightly

Š I A M E N U M B R Y J E -

Psl.

1. J. Pyragius - JIE SKRIDO DU...	1
2. Robert Fontain - NAKTINIAI MARŠKINIAI KARALIENEI . .	5
3. J. Cicėnas - EX ORIENTE LUX	9
4. Arkadijus Auga - LYRIKA BE PRETENZIJOS	12
5. SPAUSTUVĖ...	17
6. ENGLISH SECTION	19
7. ŽINIOS, INFORMACIJOS, PRANEŠIMAI	27- 44

SPAUSTUVĖS REIKALAI 17-18 psl.

AUSTRALIJOS LIETUVIS redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. Leidėjas - AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LEISTI BENDROVĖ - Raštus redakcija taiso ir trumpina savo možiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus - PRENUMERAT: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Už sienin žina ta pati. Atskiras numeris 1/4 - SKELBIMAI: Prekybiniai 1 šil. už eilutę; neprekybiniai - 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Vinjetės dail. Viktoro Šimankevičiaus.

A d r e s a s:

AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St., Hindmarsh, ADELAIDE, S.A.

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN, the first Lithuanian periodical in Australia, published every fortnight by AUSTRALIJOS LIETUVIS Publishing Co. Authorised Jurgis Glušauskas.

A d d r e s s:

AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St., W.Hindmarsh, ADELAIDE, S.A.

Australijos Lietuvis

3

Pirmasis lietuviu laikraštis Australijoje

Iscina kas dvi savaites

III metai + Adelaide, 1950 m. liepos 24 d. + Nr. 15 (49)

Jie skrido du...

Rašo J. PYRAGIUS

Šis liepos mėnuo yra septynioliktas iš eilės, kada viso pasaulio lietuviai susikaupia Dariaus ir Girėno žygio paunksnėje. Liepos mėnesio 15-17 dienomis mūsų mintys atitrūksta nuo kasdienybės ir pakyla erdven drauge su Darius ir Girėnu, seka judviejų ryžtumo nubrėžtą oranžinę liniją, kuri nelyginant kraujo gysla, jungia viso pasaulio lietuvius su Tėvyne Lietuva.

Kas kartą, minint Dariaus ir Girėno žygį, mes surandame jame ką nors nauja. Judviejų testamentas kas kartą pašviečia mums naujomis mintimis, pagal tai, kokioje aplinkoje mes patys tuo metu gyvename ir kokių veiksmų esame veikiami.

Darius ir Girėnas švystelejo lietuvių tautai ir pasauliui iš senosios išseivijos tarpo. Mes - jaunoji išseivija - turime įsidėti tai galvon ir širdin ir pasidaryti švadas mūsų veiklai dabar ir ateityje.

Maždaug prieš metus vienas keleivinis lėktuvas atskrido iš Amerikos į Europą per 12 valandų. Karui pasibaigus spauda skelbė, kad 1944 metais Atlantą tarp Amerikos ir Europos perskrido 30.000 lėktuvų. Tarptautinis oro kelias pasidarė trumpas ir gerai įvažinėtą. Aviacija stebėtis mes atpratome iš viso, nes karo metu buvome papratę jos bijoti. Bet yra buvę ir kitaip. Prieš septyniolika metų viso pasaulio lietuvių sąmoneje tvikstelejo lyg meteoras - du lietuviai perskrido Atlantą ir žuvo prie pat savo tėvynės slenksčio. Tada vandenynas ir aviacijai buvo dar labai platus, ir oro kelias per jį tebuvo tik žymimas. Nors visi žinojome apie rengiamą skridimą, bet visoje didybėje jis iškilo prieš mus tik po tragiško galo. Laiko perspektyvoje mes surandame vis naujų bruožų Dariaus ir Girėno asmenybese ir prasiryškina jų žygio prasmingumas. Jau kelintą jų skridimo sukaktį minime patys

spėję savo tėvynės pašilgti, pasiryžę ir per vandenynus skristi ir kontinentus pėsčiom pereiti, jei tik namo būtų galima.

Šią sukaktį minėdami susikaupkime, kad atgaivintume ir sustiprintumėm savyje tą jausmą, kuris paskatino Darių ir Girėną aukotis Tėvynei Lietuvai.

+ + +

Į tėvynės žieduotus laukus
negyvi jau atskridote Jūs.
Bet į žvaigždžių ruimingas dausas
Jūs drąsumo legenda mus ves!

K. INČIŪRA

Abu Lakūnai - Žemaičių žemės vaikai. Darius iš Rūbiškės kaimo, Tauragės apskr., Girėnas iš Vitogalos kaimo, Raseinių apskr. Gimę vidutinių ūkininkų šeimose, abu praleido savo kūdikystę panašiai, kaip ir daugelis iš mūsų. Darius išvyko į Ameriką 11-os metų, o Girėnas - 12-os. Abu išaugo ir subrendo išeivijoje, bet abiejų kelias nuo Žemaičių kaimo ligi transatlantinio skridimo buvo nelengvas, nors ir nuotikingas. Abu beveik vienmečiai - skridimo metu Darius buvo 36 metų, Girėnas vieneriais metais jaunesnis. Skridimo sumanytojas ir svarbiausias organizatorius Stepas Darius septynerius metus tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Į Lietuvą Darius grįžo 1920 m., netrukus po JAV kariuomenės demobilizacijos. Būdinga, kad jis ryžosi vykti kurti Lietuvos su nedideliu būriu draugų, iširašiusių į vadinamąjį Amerikos Lietuvių Legijoną. Neabejojame, kad jis ir Amerikoje būtų išikūręs neblogiau už kitus legijonan iširašiusius, bet Lietuvon nevažiavusius tautiečius. (Lietuvos kariuomenėje tarnavo vos keliolika to legijono vyrų, atvykusių drauge su Dariumi.

Per septynerius metus tarnaudami drauge su Dariumi daugelis turėjome galimybes pažinti jį iš arti. Atrodo, jis buvo pasisavinęs iš amerikines kultūros ir civilizacijos maksimumą teigiamybių, kiek ten vaiku nuvykęs žemaitis beaugdamas ir besimokydamas gali suvirškinti.

Pasakytume ne tiek Amerika Darių asimiliavo, kiek jis asimiliavo ją sau individualiai. Visų pirma pažinome Darių kaip sportininką. Jis sportininkas ne dėl to, kad savo energiją lietu per kraštą, bet todėl, kad sportiškumo prieskonis daro patį gyvenimą patrauklesnį. Paaugusiam lietuviškam jaunimui Darius buvo idealus futbolo vartininkas, boksininkas, čiuožėjas, plaukikas, krepšininkas, beisbolo žaidejas. Jei kurios sporto šakos jis emesi, tai jau iš pat pagrindų. Krepšinio,

futbolo ar beisbolo neįmanoma žaisti neturint taisyklių, todėl Darius jas parašo ir išleidžia savo lėšomis.

Dirbę drauge su Dariumi gali paliūdyti su kokia i meile, kruopštumu ir energija jis kūrė lietuvišką sportą. Darius negalejo pakęsti kai kurių neigiamų reiškinių sporto gyvenime atklydusių į Lietuvą iš rytų. Tam jis stovė priešais džentelmeniškumą ir kur reikia nesigailejo pašaipos (Darius turejo daug amerikoniško jumo!). Galbūt tik Dariaus dėka lietuviškas sportas turejo kiek daugiau amerikinio atspalvio, nei mūsų kaimynuose. Ir jau tikrai todėl pas mus taip greit prigijo krepšinis. Darius buvo paruošęs dirvą, kurion po dešimties metų kritęs grūdas staiga išbujojo vešliu augalu.

Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjunga buvo Dariaus sporto klubas, kurį jis įsteigė ir kuriam jis daugiausia dirbo. Jis pamatė, kad be nuosavos sporto aikštės, bet kokia veikla neįmanoma ir nusprendė ją įtaisyti ne bet kur, o arti miesto centro. Žinodamas, kad paprastų kelių einant sklypo dovanai negaus, o pirktis klubas nepajėgs, Darius iškilmingai įtraukia kluban garbės nariais įtakingus tuo metu asmenis, nors ir nieko bendra su sportu neturinčius ir jų pagalba LFLS gauna patogiomis sąlygomis sklypą sporto aikštei Ažuolyne, kur po keliolikos metų buvo įrengtas valstybinis stadijonas.

Besikuriant lietuviškam sportui, reikėjo nudurbti didžiulį organizacinį darbą: įsteigti ir paleisti veikti Lietuvos Sporto Lygą, Lietuvos Futbolo Lygą su jų padaliniais. Tarpklubinėse varžybose dėl įtakos šiose institucijose Dariaus apskurumo dėka LFLS ten dažniausia pirmauja. Jis pats neišvengia pirmininko ar vice-pirmininko pareigų, bet Darius anaipol ne garbėtroška: jis daugiau darbo žmogus. Pabuvęs kuriose aukštesnėse pareigose ir parodęs kaip reikia tvarkytis, jis nesileidžia renkamas dar vieneriems metams. Darius išmoko jaunos lietuviško sporto organizatorius demokratinės kovos plotmių, kovos, kuri kai kada ir sukta, betgi neperžengia amerikinio "fair play" ribų.

Jaunam Lietuvos sportui buvo svarbu kaip galima greičiau įsijungti į tarptautines sporto asociacijas, kad galeėtų pradėti bendrauti su užsieniu ir išneštų lietuviškas spalvas tarptautinėse arenose. Čia pat daug padėjo Dariaus orientavimasis tarptautinėse sporto organizacijose ir Vakarų Europos kalbų mokėjimas.

Jo privatiniam gyvenime Darius griežtai laikėsi sportiško santūrumo. Jis nei rūkė, nei gėrė, nors šiaip jokio sambūrio negadino. Visur - sporto aikšteje, aerodrome, pramogoje

ar tarp draugų - Darius automatiškai sukelia bendrą ir tik amerikonomams būdingą "keep smiling". Senesniems žmonėms jis taip pat sugeba išiteikti savo laikysena ir erudicija.

Kalbant apie Darius kaip apie mūsų aviacijos lakūną, pravartu prisiminti ano meto - 1922-1927 m. - mūsų karo aviaciją. Ji buvo ginkluota likusiais iš pirmo pasaulinio karo vokiškais lėktuvais, kurie ir techniniu ir konstrukcijos požiūriu buvo jau persenę. Naujų motorų nebuvo iš viso, todėl buvo naudojami seni sudėvėti motorai, kurių garantija buvo pasibaigus 1920 m.

Būdavo paprastas reiškinys, kad iš kelių sudėvėtų ar sulaužytų lėktuvų ar motorų buvo surenkamas vienas "naujas". Daug ko tais lėktuvais parodyti nebuvo įmanoma, taigi, kas jais skraide ir mažai laužė, buvo maždaug geras lakūnas, nes silpni lakūnai iš viso jais neskraidydavo. Kiek pamenu, Darius mūsų aviacijoje nepalaužė nė vieno lėktuvo. Skraidymo technikos naujovės, pavyzdžiui, aklas skridimas, dar nebuvo priimtas, nes atrodė nebūtinai. Suglaustai - mūsų karo aviacija tais laikais buvo technikos, ginklo ir sporto derinys, kuriame vyravo sporto pradai.

Visiškai suprantama, kodėl Darius tad susižavėjo aviacija ir pasirinko ją sau profesija. Būdamas plataus masto sportininkas ne tik kūnu, bet ir dvasia, jis išžiūrėjo skraidyme aukščiausią sportinės veiklos pasireiškimą. Aviacija tada daugeliui atrodė apgaubta kažin kokios fatališkos paslapties aureolės ir ikandama tik ypatingiems vyrams. Tokioje aviacijoje būti Darius stūmė jo energija. Daugelis "geru" lakūnu laiko žmogų, turintį sukasprandišką polinkį, o praktiškas žemaičio būdas prilaikė Darius nuo pigių, bet pavojingų efektų. Lakūno amatą Darius išmanė geriau už daugelį savo draugų todėl, kad jam buvo prieinamos visos aviacijos naujienos, kurias jis rasdavo anglų spaudoje. Ilgainiui Darius būtų padaręs mūsų aviacijojej karjerą - būtų istarnavęs pulkininko laipsnį, grupės vado vietą ar gal net ir aukščiau. Bet tik ilgainiui. Mat, Darius buvimo laikais mūsų aviacijoje, kaip ir iš viso Lietuvoje, buvo žymu iš Rusijos atneštinės kultūros ir papročių liekanos. Rusiškai Darius beveik nemokejo, viso, kas tik panašu į rusišką, jis nemėgo ir su būdingu visiems išėiviams užsispyrimu nemokejo derintis ne tik prie mažmožių, kurie jam pasirodė turį rusiškumo emulsijos. Visa, kas buvo daroma netvarkingai, be sistemos ar kas jam nepatiko, jis vadindavo "rusišku" darbu.

(Bus daugiau)

Naktiniai marškiniai baralienei

(Ištrauka iš "THE HAPPY TIME")

ROBERT FONTAIN

Kai dėl pablogėjusio reumatizmo Maman turėjo atsigulti lovon, aš nutariau neiti mokyklon ir pasilikti jos slaugyti. Kai aš sirgdavau ar čiuoždamas buvau išsisukęs koją, Maman visada buvo pasiruošusi prie manęs su vaistais ir pabučiavimais. Dabar, jai pačiai susirgus, buvo mano eilė ja pasirūpinti.

Aš daugiausiai sėdėjau didžiajame kambaryje. Dažnai pataisydavau pagalves po pavargusia jos galva ir pasakodavau įvairius įvykius, kuriuose pats figuruodavau kaip garbingas herojus.

Suprantama, man buvo labai gaila mamos, bet aš buvau laimingas, kad esu jau užaugęs pakankamai didelis ir galiu jai padėti. Sugniaužtomis kumštimis aš pasakiau pats sau, kad nieko nėra pasaulyje, ko negalėčiau jai padaryti.

Tačiau vieną dieną aš sužinojau, kad kai mes mylime, mes dažnai pervertiname savo jėgas geriems darbams, kurių ta meilė iš mūsų pareikalauja.

- Pupa! - mama pašaukė mane silpnu balsu, nuo kurio mano širdis visada sudrebedavo. - Aš noriu paprašyti, kad tu man šį tą padarytumei.

- Mais oui, Maman, viską!

- Tą padaryti bus truputį sunku mažam berniukui. Gal tu gėdinsies.

- Pa moi! Aš nebesu mažas berniukas. Be to, aš noriu, kad tu būtumei vėl sveika, juoktumėisi, dainuotumei ir keptumei pyragaičius.

Mano mama nusišypsojo ir prisitraukė mane prie savęs prasišiepdamą dėl skaudančių rankų.

- Visi mano naktiniai marškiniai yra sutepti įvairiais tepalais. Gal būt aš esu neišmintinga, bet man atrodo, kad aš jausčiau si daug geriau, jei tu turėčiau švarius naktinius marškinius.

Aš pradėjau rausti.

 - Gal tu nueitum, - tęsė ji, - į Poulin'o krautuvę. ir išrinktumei pagal savo skonį. Tai galima bus įrašyti į tėtės sąskaitą.

Aš palengva atsitraukiau atgal ir atsisėdau tylus ir išsigandęs.

- Maman, - pagaliau aš išsitariau, - aš labai nervinčiaus eidamas į moteriškų dalykų krautuvę ir pirkdamas naktinius marškinius. Aš bijau, kad kas nors iš mokyklos gali pamatyti mane. Maman, aš padarysiu viską... bet, prašau, nesiusk manęs į tą didelę moterų krautuvę pirkti naktinių marškinų.

- Mano mama atsiduso ir atsilošė užmerkdamą akis.

- Gerai, - ji pasakė. - Tiek to, pupa.

Pamažu nueėjau į didįjį kambarį ir bandžiau skaityti, bet tai buvo neįmanoma. Aš buvau labai nelaimingas ir susigėdinęs. Tada aš nueėjau prie laiptų, kur buvo didelis langas su spalvuotais stiklais. Pirmiausia aš pasižiūrėjau pro mėlyną stiklą, paskui pro raudoną.

- Tai yra šitaip, - aš pasakiau sau. - Jeigu tu esi bailys, tai pasaulis atrodo taip, kaip pro mėlyną stiklą. Jei esi drąsus - tu matai pasaulį pro raudoną stiklą. Tačiau pasaulis yra vistiek tas pats. Viskas pareina nuo to, kokį stiklą vartoji.

Tai padėjo, šita mano maža filosofija.

- Maman serga, - aš vel kalbėjau į save, - o tu, kuris jai visada pasakojai apie savo narsumą, esi silpnas kaip sriuba.

Aš ikvėpiau giliai orą, pasiėmiau kepurę ir nueėjau į mamos kambarį.

- Einu žaisti su kamouliu, - pasakiau jai, - greit grįšiu.

Šnairomis žiūrėdamas į lange išstatytus ružavus ir baltus dalykus aš praėjau pro Poulin'o krautuvę. Paskui, dairydamasis į visas puses kaip nusikaltėlis filme, drebančiais keliais ėėjau. Visur aplink mane buvo moteriškos kelnaitės, marškiniai, kojines ir daug kitokių man visai nežinomų dalykų, kurių niekada anksčiau nebuvau matęs.

- Kuo galiu jums patarnauti? - paklausė manęs graži mergaitė.

- Aš norėčiau, - prašnabždėjau, - ...mano mama, kuri serga, nori...

Aš isikabinau rankomis į stalą ir pagalvojau apie savo brangiąją Maman. Tai davė man jėgų.

- Aš noriu gauti naktinius marškinus, - greitai paaiškinau. - Mano motinai. Kad lovoj gulėdama, turėtų ką apsivilkti. Ji turi reumatizmą. Gražius naktinius marškinus.

Pardavėja iš didelės dėžės ištraukė naktinius marškinius ir prisidėdama juos prie savęs parodė man.

- Ar jums patinka?

Pardavėja, aš galvojau, argi būtinai jai reikia mojaoti tais marškiniais kaip su vėliava?

Aš paraudau ir pažvelgiau į dumų pusę. Sacre! Ponia Framingham, kurią aš pažinojau, ejo į mano pusę su savo mažu berniuku. Greitai atsidūriau kitoje pusėje pardavimo stalo ir atsitūpiau šalia nustebusios pardavėjos. Framinghamai praėjo manęs nepastebėdami, ir aš išlindau iš savo sleptuves.

- Kas gi atsitiko? - juokdamosi paklausė pardavėja.

- Nieko, - atsakiau. - Ne rien.

Ji vėl išsklaidė tuos naktinius marškinius.

- Tai kaip, patinka?

- Taip. Ne. Aš nežinau, - pasakiau.

Pardavėja patraukė pečiais ir atnešė kitą dėžę. Iš jos ji ištraukė puikius mėlynus naktinius marškinius su mėlynais kaspiniais ir mezginukais.

- Koks jūsų motinos numeris?

- Numeris? - pramurmejau. - Aš nepasiklausiau. Ji nėra didelė... Bet ji nėra ir maža... Ji yra... vidutinė.

- Maždaug mano dydžio? - paklausė pardavėja.

Parsižiūrėjau į ją atydžiai. Įvertindamas ir apskaičiuodamas aš beveik užmiršau savo nedrąsumą.

- Taip. Taip... Bet priekyje... e... ji... nėra tiek daug išsikišusi į priekį. Comprenez-vous? Ir užpakalyje... Ten... Ji nėra taip toli.

Pardavėja pradėjo juoktis, lyg kad aš būčiau pasakęs ką nors nepaprastai juokingo.

- Ji graži, jūsų motina? - Kokios rūšies marškinius ji norėtų? ką nors paprasto? Ar ką nors labai gražaus, su mezginukais ir visais kitais priedais?

- O, - aš atsakiau išdidžiai, - Maman yra labai graži. Mais oui. Tetis sako, kad ji yra karalienė.

- Karalienė? - pardavėja nusišypsojo, - tai aš kaip tik turiu tai, iko jai reikia!

Iš dėžės ji išėmė juodus naktinius marškinius. Marškinius su mezginiais ir tokius plonus, kad kai ji laikė juos prieš save, aš mačiau jos veidą per medžiagą.

- Ach, oui! - pasakiau džiaugsmingai. - Šitie marškiniai yra tvarkoje. Dabar, jausdamas suaugusiu, paklausiau: - kiek kainuoja?

Aš pasakiau jai tėtės pavardę, ir ji įvyniojo marškinius.

Su didele dėže palikau krautuvo ir pamažu patraukiau namo. Buvau sušilęs ir jaučiausi pavargęs, tačiau triumfuojantis. Aš padariau tai, ką galvojau, kad bijosiu padaryti ir aš padariau tai savo mamai.

Kai mano mama atidarė dėžę, jos akys pasidarė didelės, kaip juodosios vyšnios.

- Kokie puikūs marškiniai, - ji nustėjo. - Ir tu pats vienas juos išrinkai!

- Taip, - kukliai pasakiau.

- Koku būdu tu išrinkai kaip tik šituos marškinius?

Aš truputį sumišau ir kvailai nusišypsojau.

- Matai, - paaiškinau, - tai yra todėl, kad tu esi karalienė, o šitie marškiniai yra karalienei. Pasakų knygoje karalienių naktiniai marškiniai visada yra labai aukštai viršuje ir labai ilgi apačioje, o, be to, jie visada turi daug mezginių!

Mama priglaudė mane prie savęs, ir aš pajutau mažą ašarą, nuriedančią jos skruostu.

- Tau labai skauda? - paklausiau.

- Ne, pupa. Man niekas dabar neskauda. Toji ašara yra iš laimes.

Sekantį dieną ji jautėsi daug geriau apsirengusi karalienės marškiniais ir sėdėdama lovoje. Tėtė juokavo.

- Aš pats, - jis sake, - užsisakysiu pas siuveją kostiumą iš šermonelių kailiukų. Dvieilinį. Be to, greitai laiku aš tikiuosi taip pat pirkti karietą su keturiais baltais arkliais.

Maman atkėlė mane.

- Mes turėsime tikrus rūmus, ar ne?

Vertė G. Žemkalnis

Robert Fontain, gimęs iš Kanados prancūzų tėvų, savo knygą "The happy time", kaip jis sako, "dalinę autobiografiją", pagrindė atsitikimais iš savo vaikystės Ottawoje. Tuo pačiu vardu vaidinimas, paimtas iš R. Fontain knygos, pradėtas vaidinti New Yorke šių metų sausio mėnesį.

Brangi ir maloni toji vieta, kur praleidom kūdikystę. Jos niekada neužmiršim, nors patys būsim užmiršti...

B y r o n

LAIŠKAI IŠ AMERIKOS (4)

Ex oriente lux

Rašo J. CICĖNAS

- Tai, kaip Roma, senas tarmuo ir iki šiol tebuvo užtin-
kamas lotynų kalbos vadoveliuose. Bet šiandien... Šiandien vi-
si esame orientalistai, visų dėmesys sukauptas Korėjos ivy-
kiuose. Nabejojama, ir okupacijos niokojamas lietuvis, ga-
vęs žinią apie JAV sprendimą pasipriešinti komunizmo invazi-
jai, iš šio šilumos kartoja per pirmąjį bolševikmetį po-
litrukų politiniais sumetimais propaguotąją vienos liaudies
dainos pradžia, būtent - "iš rytų šalelės saulelė tekejo..."

Korėja! - manding, dideli pragiedruliai kiekvienam sąmo-
ningam lietuviui.

Korėja! - po Jaltos, Teherano ir Potsdamo nakties siaubo
štai kaip aušra aušta.

Mes, politinai emigrantai, žingeidumo vedami ieškome ak-
tualių vietovardžių, o kaip, Dieve, nekantriai anous mini
mūsų gimines ir kaimynai, visas baigiamas išrauti lietuvių
tautos kamienas anapus geležines uždangos. Iki šiol genoci-
do žudomas lietuvis girdejo ir jautė šiuos Stalino kalėjimo
vietovardžius: Komi, Vorkuta, Jamal, Op, Kozin, Norilsk, Ust,
Taimir, Chatanga, Dalstroj, Osobstroj ir t.t. ir t.t. Po
kalnų sketerom, tundrose, taigose, ledynuose ir smiltynuose
vergų darbas ir vergų mirtis, ir visur baisus lietuvių darbo
ir mirties indelis...

- Nuo bado, maro, ugnies ir ... karo" - ir čia labiausia
dievoto lietuvio liežuvis sustingsta. Ši suplikacija, jei ji
iš viso giedama, be melo negali būti giedama, nes šventasai
karas prieš komunizmą yra nebe vienetų, o beveik viso mili-
jardo žmonių troškimas ir malda. Kremliaus budeliai tesupran-
ta jėgos kalbą ir, kai tolimoj Korėjoje JAV vadovaujama Vā-
karų demokratija tarė pirmuosius aiškius žodžius, protas ir
širdis atsiniaukia nauju ir dideliu laisvejančio ir sąmonė-
jančio rytojaus akiračiu.

KAI PLAZDA ŽVAIGŽDĖTOJI VĖLIAVA

O ima ji plazdėti Korėjos pusiasalyje, Formozoje, Filipi-
nuose, Indo-Kinijoje. Kaukazo razbaininkui tarta stop. Įvykiai
rieda, ir inercijos jėga turės paliesti Europą, kur mūsų tē-
vynė, kur mūsų dangus, žemė ir visokiariopa būties prasmė.

AUSTRALIJOS LIETUVIS - 10 - 1950 m. liepos 24 d.

Šiandieną nebereikia pranašų, šiandien matematinio tikslumu galima tarti, kad komunizmas, demokratijos smogtas, nustips dar mūsų kartoje. Ne šiandien, tai po metų kitų (nuojautus anglas filosofas Bertrand Russell teigia, kad tretysis pasaulinis karas, kuris jau prasidėjo, užsitęs 10 metų) laisvė ir teisingumas pagriš tėvų sodybosna.

Vakarų pasaulis bunda, o mes? Mes į naujų dienų angą šliaužiame su tuo pačiu niekad nenusikrątomu laužu, atseit - su peraugusiomis ir išpurtusiomis partinėmis ambicijomis, kurios, kaip vežys, edę ir tebeėda mūsų didįjį - tėvynės laisvės ir nepriklausomybės atgavimo - uždavinį.

"Australijos Lietuvio" Nr.10 (44) guodžiamasi - liūdima sielojamasi VLIKO partine politika. Ak, ar tai be skaudžios operacijos pakeičiama? Birželio pradžioje trys VLIKO pareigūnai lankesi Romoj. Iš anksto buvo žinoma, kad delegacija pasimatys su ministriu St. Lozoraičiu. "Dirva" visai teisingai rašė:

"Iš to pasimatymo visi laukiame konkrečių ir nedviprasmiškų vaisių: kad tuo pasimatymu būtų baigti neaiškumai ir varžybos dėl kompetencijų, prerogatyvų, prestižų ir "eventualių įtakų" vienos ar kitos grupės reikšmei ateityje.

"Laukiame ryškiai vieningos politinės organizacinės viršūnės, kuri gerai ar blogai, tikslingai ar netikslingai, bet būtinai aiškiai ir nedviprasmiškai reikštų laisvame pasaulyje esančių Lietuvos piliečių balsą. Tada ir kitų kraštų piliečiais tapusiems lietuviams bus aiškiau, kur ir kaip padėti.

"Ar VLIKas susilietų kuria nors forma į vieną organizmą su diplomatiniais atstovais ar aiškiai pasidalintų funkcijomis ir nusistatytų, kas kuriuo reikalu turi paskutinį žodį - mums visiems kitiems tai nesvarbu. Svarbu tikslai, kad būtų žinoma, jog užteko mūsų vadovaujantiems asmenims sveiko proto ir geros valios, kad tą klausimą sutvarkytų."

Susitarimo viltį sustiprino min. St. Lozoraičio atsišaukimas, Antigenocido dienos proga paskelbtas, kurį "Draugas" (be ne pirmas atsitikimas) idejo kaip Lietuvos diplomatijos šefo raštą. Bet VLIKO žmonės pagrižo Vlikingenan ir iki šiol jokio jokio pranešimo. Nesigilinant į užkulisius, pasakyti, viena tiesa: diplomatijos šefas, kaip ir kiti įgalioti ministrai ir konsulai, yra ne tik akivaizdus ir budrus Lietuvos Respublikos valstybinio tęstinumo sargybiniai, bet ir didelio prestižo faktas (pav., New Yorke konsuliarinio korpo dekanu yra gen. kon. J. Budrys). Vakarų lietuvių bendruomenė šią svarbią poziciją turi saugoti kaip akies leliukę.

Rūsčiosios Birželio 15 sukakties rintis, rodos, turėtų mus

=====

suglausminti, bet, deja, esamąją prarają dar labiau gilina. Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiumas savo atsišaukime pagrįstai pastebėjo:

"Didžiosios Lietuvos išlaisvinimui vadovauja VLIKas, o Mažosios Lietuvos - M. Lietuvos Taryba. Tautos Fondą administruoja VLIKas. Nepavykus sudaryti bendro visos Lietuvos išlaisvinimo organo, nepavyksta susitarti ir dėl Tautos Fondo lėšų. Neabejodami gausią jų iš Tautos Fondo, atlikome visą eilę neatidėliotinių ir būtinų tautai darbų ir įbridome į skolas. Turėdami užbaigti šią nenormalią padėtį ir negalėdami atsisakyti nuo pat 1918 metų mūsų didžiosiomis aukomis vykdomo Mažosios Lietuvos išlaisvinimo darbo ir M. Lietuvos lietuvių išlaikymo, šaukiamės pagalbos, kreipdamiesi į mūsų tautos išeiviją ir tremtinius, prašydami savo auka prisidėti kartu ir prie M. Lietuvos išlaisvinimo ir lietuvių išlaikymo M. Lietuvos lietuvių tarpe.

"... būtina yra ir lėšų dalį skirti ir Mažosios Lietuvos išlaisvinimo fondui. Visa Lietuva už kiekvieną lietuvių - visi lietuviai už vieną Lietuvą!"

"Draugas" šiuo reikalu pasielgė kaip patogus chirurgas: dalį atsišaukimo, kur pasakoma tiesa apie VLIKą, praleido, o kas mažiau esminga paskelbė (ir VLIKo "garbė" apsaugota ir informacijos pareiga atlikta). Bet savaitraštis "Amerika" atrado... ameriką. Naujasis "Amerikos" redaktorius A. Gražiūnas iškeikė Mažosios Lietuvos prezidiumą, kaip "pretenduojantį būti tuo, tuo nėra ir negali būti" ir kaip "kenkiantį bendram tautos reikalui". Be to, "Amerika" abejoja ir M. Lietuvos Tarybos sąžiningumu ("nežinia... kas su surinktomis lėšomis atsitiks"). Iš viso, girdi, M.L. Tarybos prezidiumo žingsnis "pavojingas precedentas"! Kam pavojingas, ar ne tai partijai, kuri susigūžė VLIKe ir kurios smogikų oficiozu derinasi pasišauti "Amerika"?

Prof. A. Harbačiauskas čia pakartotų savo garsų posakį: kvepia Balbieriškiu, kai reikia pakilti virš partinio siaurai parapijinio kromelio ir galvoti bei kovoti visų lietuviškųjų žemių kategorijomis, ne skaldant ir atstumiant 600 metų lietuviams išlikusius M. Lietuvos lietuvius, bet juos globojant ir stiprinant, juoba netolima ateitis M. Lietuvos Tarybai paskirs daug ypatingų uždavinių, kurių niekas kitas negales tesėti.

Lyrika be pretenzijų

Rašo ARKADIJUS AUGA

Pirmoji Vinco Joniko eilėraščių knyga, išleista 1947 metais, mažai tebuvo publikos pastebeta. Truputį anksčiau tada buvo pasirodę knygų rinkoje pora užsienietiškų literatūrų įtakoje parašytų poezijos knygų, kurių autoriai stengėsi išsiveržti iš įprastinių eilėdaros desnių ir savo filosofines idėjas, atmiestas perdeto liūdesio ir neaiškios mistikos dažais, reiškė formą be formos. Jų garbintojai tada pakėlė didelį literatūrinį triukšmą - džiūgavo tardami, kad tuomi palaužtos lietuvių literatūros klestejimui trukdančios užtvaros ir atveriami nauji neaprepiamų laimejimų keliai. To sujudimo kėlėjai savo pranašų lūpomis visus kitus poetus, griežtai prisilaikančius eiliavimo desnių apšaukė dekadentais ir kūrybinių polėkių nustojusiais atsilikėliais. Visai suprantama, kad tokiaje sąmyšyje kuklaus žemaičio poeto V. Joniko debiuto balsas buvo visai neišgirstas ir tų metų lietuvių tremties literatūros kronikininkas jo knygą pavadino neturinčia "didesnių literatūrinių pretenzijų".

Tačiau kas nebuvo apkurtintas naujų vejų, tas jau tada galėjo pastebėti, su koku grakščiu lengvuū V. Jonikas valdo formą, kaip vykusiai jam sekasi pačiu trumpiausiu sakiniu išreikšti nuotaiką ir mintį. Daugumas jo eilėraščių buvo tokie skambūs, kad prašyte prašesi dainuojami.

Ir šioje naujojoje savo lyrikos knygoje V. Jonikas pasiliko ištikimas tradicinems poezijos formoms. Regimai ir pats V. Jonikas jaučia, kad forma yra stipriausioji jo poezijos puse, nes jis sąžiningai laikosi desnio paskelbto Gustave Flaubert žodžiais: "Ar žodžių struktūros tikslumas, nekasdieniškos sudėdamosios dalys, paviršiaus nušlifavimas ir visumos suderinimas nereiškia vidujinės dorybės, meno su dieviška jėga, kažko, kas kaip principas yra amžina? Kodėl, pavyzdžiui, yra būtinas santykis tarp tikro ir muzikalinio žodžio? Kodėl, kai mes savo mintis labai suglaudiname pasidaro eilėraščių posmas? Tai rodo, jog sąskambio desniai valdo jausmus ir vaizdus. Ir tai, kas atrodo vien išore, yra kaip tik pati esmė".

Stengdamasis pasiekti galimai tobulesnę formą V. Jonikas kartais net kalbos taisyklumą tam reikalui paaukoja. Jo vartojami rimai dažnai nustebina skaitytoją savo naujumu, nes nemaža jų yra pirmą kartą vartojami lietuvių poezijoje. Smulkus formalinis šios knygos pusės nagrinėjimas būtų idomus tik literatūros teorija besidomintiems, dėl to giliau į jį nesilei-

siu.

Tematika V. Jonikas nėra labai nutolęs nuo pirmosios savo knygos temų. Praeitis dar yra per stipri visoje savo dramatinėje didybėje, kad poetas galėtų ją užmiršti ir jos daugiau neminėti. Daug aukų ji yra pareikalavusi, atverusi daug žaizdų, kurių laikas dar neužgydė. Ir taip didelis praėities išgyvenimų šešėlis dar gula ant visos knygos puslapių. Autorius giliai išgyvena mūsų krašto jaunų žmonių tragediją. Žmonių, kurie neturėjo jaunystės, nes ji sudegė sunkiais priepaundos, tremimų, karo ir tremties metais, buvo išgyventa greit, be džiaugsmo ir saulės, visą laiką temdoma ir baimės, ir netikrumo, ir siaubo. Ta karta nespėjo išbujoti tėvų rūpestingos meilės prieglobstyje, prie jaukios namų židinio šilimos ir taikos saugomoje šalyje. Rudenio darganos ir godūs vėjai peranksti užpuolė širdį varginti:

Iškeliavus į rudenio darganas,
Godūs vėjai tarp kryžkelių plėšės
Kaip vilkai. Siaubas širdis išsvargino
Ižūlus, neatbojantis, viešas. (55 pusl.)

Buvo puoselėta daug planų, svajota daug gražių svajonių ir, gyvenimu tikint, buvo veržtasi į jį su daugeliu vilčių, tačiau atsimušta į negailestingą realybą.

... gyventi veržės
Gyvenimo ištroškęs kraujas ir dvasia.

O svetumoj gyvenimą sutikus,
Nuo pirmo bučinio tu jo išsigandai:
Svajonė numirė, tik atminimai likos
Ir lūpose įdeginti randai. (57 pusl.)

O šviesių atsiminimų irgi nedaug ir jie sukasi apie nerūpestingas vaikystės dienas, kada "atrasdavom ten braidantį pavasari purienomis paplūdusiomis pelkėmis," kai "sruveno jis džiaugsmų ir saule puošėsi". (70 psl.) Tas laimingas dienas staiga užtrynė skausmingoji išstremimo epocha ir pasodino į gyvenimą, kuris, neturėdamas naturalios ir savo valia palenkti ir tvarkyti galimos ateities, yra tuščias ir beprasmiškas. Jame slepiasi kažkokia žiauri apgaulė, lyg negero raganiaus burtas, kada nieko blogo nejaučiant ir nesitikint. Tave piktas likimas išstinka. Del to poetas skundžiasi:

Išleidai, Viešpatie, mus mažiukus
Avių ganyti pas raganių,
O tarp dainų, o tarp sraunių juokų
Mes jas visas praganem.

O kur gi tu, o kur pasilikai
 Dienų - baltų avių kaimene?
 Ak, Viešpatie! Dar esame vaikai,
 Tik tragiškai pasenę. (83 psl.)

Jaunystė yra dingusi ngražinamai. Jos vietoje tik laimės
 griuvėsiai ir tuščia gyvenimo knyga, į kurią nespėta įrašyti
 svajotojo žodžio.

Vasaros nueina, tarsi piligrimės
 Per šventus griuvėsius mano laimės miesto (80p)

Kaip debesys pro mėnesį nutolę dienos plaukia
 Beviltiškos platybės padangių ežere.

Šiurėna bangos jo, - tai knygos užsisklaisto
 Vaiduoklio pirštais lapai verčiami tušti.
 Ak, jų negaila man, tiktai truputį keista,
 Kodėl nespėta ten svajoto žodžio įrašyt (79p.)

Net meilė - jaunystės žiedas ir didžiausia jaunystės džiaug-
 smo apraiška yra nustojusi savo melsvaspalvės romantiškos. Ne-
 buvo laiko jai jaukiose sąlygose pražydeti. Ji priversta būt
 praktiška, nes ji ir jis, klajodami tarp vieškelių ir vingių,
 širdydami svetimose užteigose prie svetimos ugnies, yra rei-
 kalingi vienas antro paramos. Poetas sakosi draugystę jai
 "prieš motiną prisiekęs", jaučiasi esąs vyresnis ir įpareigo-
 tas saugoti savo kelionės draugę.

Niekam suvilioti

Cia tavęs neduosiu (50 psl.) nes:

Ką sakyčiau tavo rūtomis ir našlaitims,

Jeigu vienas besugrižčiau į namus (53 psl.).

Ir nors labai neįrašiai tikima, kad meilė "nušvies jaunys-
 tės žingsniams laimės taką", tą tikėjimą temdo rūpestis apie
 liūdėlį ir dalį, nes gyvenimas, kaip tik tas patėvis "užvir-
 žėjęs, šaltas ir kietas".

Poetą persekioja nujautimas, kad džiaugsmas ir laimė yra
 trumpi, kaip vidurnaktinio sapnas - išnyksta užburiančios lau-
 mės, palikdamos tik ašaras, balti drugiai tik trumpai "žiedų
 varpais linguoja" ir miršta sušalę žieduose. Sielą užgula
 priklaus, kaip dargana, išalkęs nerimas ir vis arčiau artėjama
 į rudenį. Poetas jaučiasi liūdnas ir vienišas, nes daugelį jo
 draugų "išvedė juoda ranka". Jie buvo taip pat jauni ir ne-
 prityrę, pilni veržlumo, planų ir svajonių, bet jų pirmas su-
 sitikimas su gyvenimu buvo skaudus, lemiantis ir tragiškas. O
 vienatvė yra sunki ir sverianti.

Tai, gaudžiai lūžai tu, pušele, nelanksti,
Nors didelio ir jauno nusistatymo,
Išėjusi su vėju per anksti
Į pirmą pasimatymą.

Bet palikau tavęs ieškoti vakarais
Šakom po ilgesio gelmes sutemusias.
Tu nejauti vienam kaip negerai
Pačiam tarp savo šlamesio (108 psl.)

Paskutinį savo knygos skyrių V. Jonikas paskiria keletos visuomenės veikėjų, rašytojų ir savo artimųjų draugų, iškeliausių "anapus lūkesčių visų", atminimui pagerbti. Tai iš-tisas kapinynas - lyg eitumei pro pakeleje stovinčių kryžių eilę. Galutinė šios tragiškos epochos išdava - kryžiai ir kapinynas. Buities netikrumas, tremties ir klajojimo dienos, ap-leisto ir persekiojamo už tiesą ir teisę žmogaus tragika nu-kreipia poeto mintį į tragiškiausią istorijoje Dievo - žmo-gaus gyvenimą, leidžia jam ieškoti buities pranašumo einant "benamių Dievo pėdsakais", nes ir tada "svetingų namų buvo reta prisiglausti po baimingos kelionės". Poetas labai iš žmogiškos pusės žiūri į atskirus Kristaus gyvenimo momentus, piešia žmogiškąją dieviško gyvenimo istoriją. Nuotaikingiau-si ir psichologiškai tikriausi to skyriaus eilėraščiai yra "Stebuklas vestuvėse", "Magdelenos rauda" ir "Žygis į Dovydo miestą".

Patriotiniuose V. Joniko eilėraščiuose vyrauja daugiausia kovos motyvas, atšvaitas 1941 metų Birželio mėnesio dienų, kada priešai:

... pančiais graso,
Gano žirgus po darželių seserų, -
Atmokėt jiems būdą rasim
Už negerą negeru. (31 psl.)

Tik ne akis už aki, -
Už vieną gest šimtai
Privalo, kaip įsake
Likimas nelemtai.
Kieti ginklai nudilsta
Po mūšių suktinius,
Kol duoklę tą atpilstom
Ugnim į krūtines, (34 psl.)

Nors karys ar partizanas, tikedamas kovos ir savo užduo-ties būtinumu, tik "paklaus kur priešas, o kiek jo - nesvar-bu", tačiau kaip žmogus, kurį geismo gyventi saitai riša

tūkstančiais ryšių su gyvenimu, savo širdyje, tylumoje ir vienas turi išgyventi sunkią dramą mirti einančio žmogaus. Tuos išgyvenimus poetas vaizduoja giliais išjaustais ir neužmirštamais eilėraščiais "Atsisveikinimas", "Sužeistasis" ir "Laiškas iš anapus".

Poetas yra giliai įsitikinęs, kad galų gale pergalė bus teisybės pusėje.

Trenks - užges trapiai suižus
Krauju lašanti žvaigždė (29 psl.)

Nes: Galingą laisvės mintį
Sodybos paežy
Neįstengia sutrinti
Tironų geležis (33 psl.)

Ateities vizijoje poetas mato Lietuvą jos kančios dramos viršūneje.

Iš kančios nusiaubtųjų sodybų,
Verkiant močioms dukrelių sūnų,
Nusiliedinę kryžiuose kybos
Kančios, prisegtos prieš švinu.
Jos mines vis, kaip, laisvę, pamėgę,
Jai aukojo pilniausiais saikais,
Kaip lelijų, tų kryžių pridiege
Šios tautos atkaklieji vaikai. (45 psl.)

Tačiau skausmas dabar bus kartu ir paguoda, nes priespaudos laikai bus praėję, grįš atgal išblaškytieji po platumų pasaulį atsigerti prie teviškes šulinio, prasidės atstatymo ir kūrybos laikai.

Vinco Joniko lyrika yra paprasta, bet yra nuoširdi ir nemeiluota, kaip lakštingalos giesmė, kilusi iš įsiklausymo į žmogiškosios širdies garsus, kai groja ja likimo sunkios rankos. Ir tuo savo paprastumu jo kūryba labai arti priarteja prie poezijos esmės - žmogaus jausmus išorinio pasaulio sukeliamas asociacijas meniška forma išreikšti.

Baigiant norisi dar pacituoti keli V. Joniko posmai iš atmintino eilėraščio "Atminimai", labai artimi mūsų tremties gyvenimo nuotaikoms.

Prisiminęs tėvas pasakojo nuotykius
Kaip ieškojęs laimės po svečias šalis.
Sake, kaip nestenkis, apsiprast nemokykis
Tavo širdį šaukia savas pašalys.
Savo dūmų kvapas ir, už lango matomas
Gluosnyje Dievulis, žilas nuo šarmos,
O už jo - lig miško baltos, lygios platumos

AUSTRALIJOS LIETUVIS - 17 - 1950 m. liepos 24 d.

Ir speige saulutės žvilgsnis toks ramus.

Tas galingas burtas iš tolybių parvedė
 Į namus, paėmęs už pačios širdies,
 Ten rekrūtą seną, tremtinį ir karvedį,
 Jo ir mūsų sielos vilsis ir gedės. (65 psl.)

V. Joniko lyrika, gyvai primindama didžiąsias mūsų tremties problemas, dvasioje mus atnaujina, stiprina mūsų atsparumą išlaikyti gyvą tėvynės ugnį ir tokiu būdu yra vienas dvasinis žingsnis kelyje iš tremties į tėvynę, į kurią mes vis tiek kada nors sugrišime, kaip pareidavo namo prievarta išvežtieji ir rekrūtus, kaip grįždavo atgal jo pasiilgę iš užjūrių ten laimes ieškoti išvykę daugumas mūsų tėvų ir protėvių.

Vincas Jonikas - PAKELEIVIAI - lyrika, 111 psl. Iliustravo dail. J. Dobkevičiūtė-Paukštienė. Išleido VENTA Vokietijoje 1949 metais. Tiražas 500 egz.

Spaustuė...

LINOTIPAS JAU NAMIE. NUPIRKTA DIDELĖ SPAUSDINAMOJI MAŠINA. ENTUZIAZMAS NEATSLŪGSTA. PASKOLOS GAUTA JAU 70% NUMATYTOS SUMOS. 3 MĖNESIŲ KREDITORIUS...

Liepos 19 dieną mūsų nupirktais linotipas jau atgabentas į namus ir artimiausiomis dienomis bus sustatomas. Dabar didžiausias rūpestis gauti lietuviškus šriftus. Laukiamas atsakymas iš muitinės dėl leidimo.

Liepos 21 dieną nupirkta didelė spausdinamoji mašina, kainavusi £650. Ja bus galima spausdinti lapus 67½ x 100 cm dydžio arba 8 puslapiai normalaus laikraščio dydžio (kaip "Lietuvis" ir kt. panašūs formatai). Spausdinamoji mašina bus atgabenta už keleto dienų į namus. Mašinos jau bus paruoštos spausdinimui per 2 savaites, bet... neturime lietuviškų raidžių, bent linotipui. Šitą ir yra priežastis, dėl ko darbo pradžia turės užsitęsti mėnesiais.

Numatytos paskolos sumos - £750 - jau gauta apie 70%. Būtinai mums reikalinga dar gauti likusią paskolos dalį, kad galėtume apmokėti būtinausias skolas, neidami į australiškas kredito įstaigas. Mes nuoširdžiai prašome visus tautiečius, kurie dar gali svara-kita paskolinti, tai padaryti. Jūsų pasko-

lintas svaras atneš lietuviškajai kultūrai šimteriopą naudą.

Skaitytojai visą laiką bus informuojami apie spaustuvės organizacijos eigą.

Gi paskolos plaukimas nenutrūksta:

J. D o n e l a, Terowie, S.A.: "Būsimai knygy leidyklai nuoširdžiai linkiu sėkmės ir ilgiausio gyvavimo. Jūsų tikslas tebūnie išleisti, kad ir mažiau skaičium, bet gerų ir vertingų leidinių" £3

J. M o t i e j ū n a s, Moonah, Tas. "1

E. J o m a n t i e n e, Somers: "Auk "Australijos Lietuvi" ir stiprėk. Išblaškytą mūsų tautą laisvės žygiui tu auklėk" "1

N. B. "1

Juliija Š v a b a i t e - G y l i e n e, Rushworth: "Siunčiuėl spaustuvės reikalams. Manau, kad tikrai netarnaš tiems, kurie bandytų dergti Lietuvos laisvinimo kelią, ką jau padarė, tik nežinia dėl kurių motyvų, gal ir geros dūšios bei širdies p. Vyt. Šeštokas" (AL Nr.12, psl.19) £1

Per P. P a p r e c k a, Maydena, Tas., paskolos atsiuntė šie tautiečiai:

Jurgis S t r o l i s £2

Petras P a p r e c k a s "1

Kazys P e t r a v i č i u s "1

Vladas M i k e l a i t i s "1

Jonas M a č i u l i s "1

A. V a i t i e k ū n a s "1

Nap. B u t k ū n a s, Melbourne: "Girdėdamas ir atjausdamas Jūsų bėdas ta pačia proga siunčiu spaustuvės reikalams dar tris svarus. Kai spaustuvę įruošite, tikiuosi, priimsite ir mano vieną kitą nuotrauką iš Melbourne lietuvių idomesnių gyvenimo įvykių, į savo laikraštį" £3

Vytukas N o r k a i t i s, vyras 3 mėnesių, tuo pačiu jauniausias mūsų kreditorius, per savo "igaliotini" - tėtę, rašo: "Siunčiu vieną svarą laiške spaustuvės reikalams ir linkiu viso geriausio" £1

Ged. N o r k a i t i s £3

Rom. G r e i m a s "5

B. M. "1

Vyt. P a š k a u s k a s "1

Alf. B u d r y s, Adelaide, S.A. "2

Alf. G r i c i u s, Adelaide, S.A. "5

And. K r i š č i ū n a s "1

(Tęsa sekančiame numeryje)

THE HISTORICAL BACKGROUND OF LITHUANIA.

Lithuania is not a new State; it is not a creation of the Versailles Treaty. After achieving statehood in the Middle Ages, under the leadership of rulers of exceptional ability (such a constellation of military and political genius in a relatively short span of time can be paralleled in no ruling house known to

history), it carved out for itself, from the vast territories left derelict by the Tartar invasions, an empire, which stretched, in the East, up to the very gates of Moscow, and in the South, to the shores of the Black Sea and for a time fully dominated the East European scene. In the period of its greatest vigour, it formed, on the Baltic seaboard, the only effective barrier to the Teutonic expansion to the East and contained, in the Black Sea region, the Tartar flood that threatened to overwhelm the rest of Europe.

1. The Lithuanian Nation (Race, Language, Religion)

The Lithuanians, together with the Latvians and Old-Prussians or Borussians, are of Indo-European stock and form a linguistically if not numerically very important branch of that family, quite distinct from those of the Slavs and Teutons. They have been settled on the shores of the Baltic Sea from time immemorial.

Of the Lithuanian language, Professor Benjamin D. Dwight, in his "Modern Philology", has written: "Lithuanian is a language of great value to the philologist. It is the most antique in its forms of all living languages of the world, and most akin in its substance and spirit to the primeval Sanskrit. It is at the same time so much like the Latin and Greek as to occupy the ear of the etymologist in the place of the interpreter, with its face fixed on Latin and its hand pointing backwards to the Sanskrit".

The isolated life of the Lithuanians among their impenetrable forests, and later, political circumstances (particularly the ill-advised attempts of the Teutonic Knights to bring Christianity to them at the point of the sword, which were manifestly dictated more by their lust for conquest than by concern for spiritual salvation), were the determining factors of Lithuania's embracing Christianity only towards the end of the fourteenth century. Today the majority of Lithuanians are Roman Catholics, the minority Protestants (mainly Lutherans and Calvinists).

(To be continued)

Historical - istorinis
 background - užnugaris, praeitis
 state (steit) - valstybė
 creation (krieišen) - kūrinys, tvarinys
 Versailles Treaty - Versalio sutartis
 achieve (ečyv) - iškovoti, sunkiai įgyti
 after achieving statehood - susivienijusi į vieną valstybę
 Middle Ages - viduriniai amžiai
 under the leadership - vadovaujama
 ruler - valdovas; liniuotė
 exceptional - išimtinas, nepaprastas
 ability - tinkamumas, gabumas
 constellation (konstileišen) - suderinimas, junginys, konsteliacija
 relatively - reliatyviai
 span of time - laiko periodas
 parallel - palyginti, sugretinti
 ruling house - valdančioji dinastija
 to carve out oneself (kāv aut...) - išsidėstyti, išsiplėsti
 vast - platus
 derelict (derilikt) - apleistas, be šeimininko
 tartar - totorius
 invasion (inveišn) - įsiveržimas, užpuolimas
 empire (impair) - imperija
 stretch - tęstis
 up to the very gates - iki pat vartų
 shore - krantas, pajūris
 Black Sea - Juodoji jūra
 for a time - tuo laiku
 fully - visiškai, pilnai
 dominate - dominuoti, viešpatauti

 EXCERPTS FROM THE BOOK "THE GOD THAT FAILED".

(Continued)

André G i d e (b.1869)

In Soviet Russia to think for oneself is to run the risk of being accused of being counter-revolutionary, and then - if one is a Party member - one is expelled and there follows the probability of Siberia. This impoverishment of the human stock is all the more tragic since it passes unobserved, and those who disappear - or are made to disappear - are amongst the bravest, and most independent, of those who distinguish themselves from the masses and hinder uniformity and mediocrity. These deportees - thousands of them - who have been unable to be humble or to bend the knee, it seems to me that I hear them in the darkness around me; it is the cries of these countless victims which rouse me in the long watches of the night; it is their unwilling silence which urges me to speech today; it is thinking of these martyrs that I now pen these lines; and recognition from them - if my words would ever reach them - would be more sweet and precious to me than all the incense of "Pravda" (p.189).

L o u i s F i s c h e r (b.1896).

The Soviet-Nazi pact of 23 August 1939, committed the Soviet Government to the course it has pursued from that day to this. The pact was an agreement not to gain time but to gain territory. In secret protocols, now published, it provided for a spheres-of-influence division of the areas accessible to Soviet-Nazi aggression. Therewith commenced Russia's planned aggression which gave her to-day's creaking empire and made her mankind's worst problem.

The Soviet-Nazi pact was the gravestone of Bolshevik internationalism and the cornerstone of Bolshevik Russia had become a cemetery for Bolsheviks. I could have no sympathy with a regime that betrayed its origins and its makers. Tsarist expansion had always been longitudinal and latitudinal. It conquered territory instead of concentrating on the improvement of the lot of the people. In this respect too Stalin was now copying the crowned Romanovs.

On the backs of the nationalized proletariat and the nationalized peasantry, with the cowed, kowtowing bureaucracy and intelligentsia crying "Bravo", Stalin has built a super-nationalistic, imperialistic, state-capitalistic, militaristic system in which he is, and his successor will be, the Supreme Slave Master (p.223).

S t e p h e n S p e n d e r (b.1909).

During the 1930's I observed my Communist colleagues. I admired their courage and I did not suspect them of self-interest. They had sacrificed a great deal and were prepared to sacrifice more for the sake of a cause in which they profoundly believed. But apart from this courage and sacrifice it seemed often that their best qualities had been put to the service of their worst, and their personalities destroyed. They believed in making the poor militant, but not in loving their neighbours. Truth for them was a slave which waited on the convenience of a small inner circle of action. They distorted the meanings of epithets which they applied to nations, parties and individuals without the slightest realization that to misuse words produces confusion. "Peace" in their language could mean "War"; "War" - "Peace"; "Unity" - "betrayal from within"; "Fascism" - "Socialism".(p.260-261).

EXPLANATIONS

To run the risk - rizikuoti
 to accure - apkaltinti
 to expell - išvyti, išvartyti
 probability - tikimybe
 to impoverish - suneturtinti, suubaginti
 human stock - žmones
 to pass - praeiti
 to disappear - išnykti, dingti
 independent - nepriklausomas, savarankus
 to distinguish - išskirti
 to hinder - sukliudyti
 uniformity - vienodumas
 mediocrity - vidutiniškumas
 to be humble - būti nusižeminusiam
 to bend, bent, bent - sulenkti, lankstyti
 knee (ny) - kelias

victim - auka
 to watch - budėti, nemiegoti
 unwilling - neñorimas
 silence - tylà
 to urge - skatinti, raginti
 martyr - kankinys
 to pen - rašyti
 line - eilutė
 recognition (rikegñišen) - pripažinimas
 sweet - saldus, meilus
 precious (prišies) - brangus
 incense - kodylas, smilkalas
 course - kelias, kursas
 to pursue - siekti, vykdyti
 to gain - išlošti, laimėti
 division (divižn) - pasidalinimas
 accessible - prieinamas
 aggrassion (egrešen) - agrešija, užpuolimas
 to creak - girgždeti, braškėti
 mankind (menkaind) - žmonija
 gravestone - grabo akmuo
 cornerstone - kertinis akmuo
 to betray - išduoti
 origin - kilme, pradžia
 maker - kūrėjas
 longitude - geografinis ilgis
 latitude - geografinis platumas
 longitudinal - šiaures-pietų kryptimi
 latitudinal - rytų-vakarų kryptimi
 to conquer - nugalėti
 to improve - pagerinti
 lot- daug, didžiūma
 in this respect - šiuo atžvilgiu
 crowned - karūnuotas
 peasantry - ūkininkija
 cowed - įgąsdintas
 to kowtow (kautau) - lenktis lig žemės
 to cry (krai) - šaukti
 successor - įpėdinis
 master - ponas, viešpats
 to admire - žavėtis
 to suspect - įtarti

a great deal (greit dyl) - labai daug
 to prepare - paruošti, pasiruošti
 to sacrifice - aukoti
 for the sake - labui, naudai
 cause - byla, reikalas
 profound - gilūs
 quality - savybė
 service - tarnyba
 personality - asmenybė
 to destroy - sunaikinti
 militant - kovotojiškas
 neighbour (neibor) - kaimynas
 truth - tiesa, teisybė
 slave (sleiv) - vergas
 convenience - nuožiūra
 inner - vidinis
 circle - apskritimas, ratelis
 to distort - iškreipti
 epithet - epitetas, pažyminy
 to apply - pritaikinti, priskirti
 without the slightest realization - be mažiausio supratimo
 to misuse - netinkamas naudojimas, piktnaudojimas
 confusion - sąmyšis
 war - karas
 peace - taika
 unity - vienybė
 betrayal - išdavimas
 from within - iš vidaus (vidujinis)

"What is your son going to be?"

"A teacher".

"Is he suited to that work?"

"Yes, he loves holidays."

(Nebelspalter, Switzerland).

going to be - kuo bus, kuo mano būti

suited - tinkamas

holiday - atostogos, šventė

AUSTRALIJOŠ LIETUVIS - 26 - 1950 m. liepos 24 d.

TWO BUSINESS LETTERS

Adelaide, 21st July, 1950

Messrs. John Horton & Sons,
Melbourne

Dear Sirs,

Please send me as early as possible your latest price-list of Dry Goods with lowest quotations, and oblige,

Yours faithfully,
Thomas Edwards.

Melbourne, 23rd July, 1950

Mr. Thomas Edwards,
Adelaide, S.A.

Dear Sir,

In accordance with your wish we are sending you enclosed our latest price-list. We shall make it our business to charge you the lowest possible price for any quality you may require, in order to give you entire satisfaction and to retain your custom.

Awaiting your orders, We are,

Yours faithfully,

JOHN HORTON & SONS

EXPLANATIONS

quotation - kaina
in accordance with your wish - pildydami Jūsų norą, pageidavimą

=====

IŠNIEKINTAS KARO MUZIEJUS

"Tiesa" VI.11 d. pasigyrė, kad jau iš pagrindų esąs "atnaujintas" Karo Muziejus Kaune. Šis muziejus pavadintas kariškai istoriniu. Didžioji salė iš pagrindų atremontuota ir išdekoruota rusiškais paveikslais. Muziejuje bus du labai svarbūs skyriai. "Viename jų bus pavaizduota istoriniai įvykiai iki Didžiosios spalio revoliucijos, kitame - Lietuvos priėmimas į TSRS respublikų brolišką šeimą".

Salės viduryje pastatyta skulptoriaus Antinio kūrinys - Leninas ir Stalinas - "didieji revoliucijos vadai". Be to, čia galima rasti skulptoriaus V. Grybo Mickevičiaus Kapsuko biustą, dail. Žvirblio istorinį paveikslą "Prūsų sukilimas", dail. Norkaus "Durbės mūšis" ir 1905 metų sukilimas, dail. Dilkos - "Pirmasis Gegužės Pirmosios šventimas Vilniuje", dail. Kunujevo - Dzeržinskis ir kt. paveikslų, nuotraukų, bareljefų. Senieji eksponatai, kurie neatitikę bolševikų dvasios ir primeną "buržuazinę Lietuvą", esą pašalinti.

NEPERKA RUSIŠKAI-BOLŠEVIKIŠKO ŠLAMŠTO

Birželio 11 d. "Tiesa" savo vedamajame nusiskundžia, kad lietuviai nenori pirkti rusiškai-bolševikiškų propagandinių knygų, brošiūrų bei laikraščių. Nors esą visuose miestuose, miesteliuose, kolchozuose įsteigti knygų platinimo punktai, jų platinimas neina reikiama vaga. "Lietuvos kooperatyvų sąjunga, kuriai priklauso labai svarbus vaidmuo platinant knygą kaime, dar nerodo tinkamo aktyvumo šioje srityje. Sąjunga tiek 1949 m., tiek šių metų pirmame ketvirtyje teisplatino tik apie 70% visų gautų knygų, nors ir bendras skaičius knygų, kurias vartotojų kooperatyvas gavo iš bazių, nedidelis. Jei palyginti knygas su kitomis prekėmis, kurios

ieina vartotojų kooperatyvų apyvarton, tai knygos sudarys visiškai nežymią šios apyvartos dalį. Bet ir ta pati nežymi dalis platinama be noro, neįvertinant milžiniškos politinės šio darbo reikšmės. Ypač blogai prekiauja Plungės, Kelmės, Mažeikių apskričių vartotojų kooperatyvai. Eilė jų į knygą žiūri ne kaip į svarbų, didelės politinės reikšmės kultūrinį darbą, bet kaip į eilinę mažmeninę prekybą. Per šių metų 4 mėnesius planas teįvykdytas tik 34 procentais (visoje Lietuvoje).

SKUNDŽIASI NEMOKŠOMIS DIREKTORIAIS

Dar ne taip senai "Tiesa" ir kiti bolševikų laikraščiai džiaugėsi, kad iš visų Lietuvos įmonių bei fabrikų buvo pašalinti senieji vadovai ir kad patys darbo žmonės turi progos vadovauti didžiulėms ir sudėtingoms įmonėms. Spauda ir radijas be pertraukos gyre sargus, pečkurius ir kitus eilinius darbininkus, kurie vienu plunksnos brūkšterėjimu iškilo į direktorių kėdes. Šiuo metu betgi pradėjo rinkti to darbo rezultatus... "Tiesa" pažymi, kad dėl blogos vadovybės, dėl naujų direktorių kaltės ar nemokšiško, sužlugo visa eilė įmonių, kadangi direktoriai buvę nepatyrę darbe, o partijos pareigūnai ne visada buvę budrus ir jiems nepadėdavę (jie ir patys nesugeba... Red.).

Kalbėdamas laikraštis apie TRIKOTAŽO fabriką Kaune ir apie jo direktorę rašo: "Kas yra Krževeckienė? Elena Krževeckienė - buvusi Kauno "Silvos" kojinių fabriko darbininkė. Dar prieš tėvynės karą Tarybų valdžia ją, kaip energingą komunistę, iškėlė į įmonės vadovus. Jai buvo pavesta sukurti naują fabriką... Tačiau Krževeckienė padarė labai rimtas klaidas savo darbe. Ji pažeidė tarybinių darbo įstatymus ir organizacinius socialistinės įmonės principus. Kauno miesto komitetas, užuot padėjęs vadovei, pasiskubino ją nuimti."

Negeresnis esąs ir kitas direktorius - Stasys Baronas, kuris netgi užgniaužęs bolševikams taip būtiną stachanovininkų judėjimą, gi pats visiškai užmiršęs pasimokyti "politgramatos". Maža to, jis emęs ginti smetoninio teismo valdininką Žukauską ir tūlą Martinaitienę, smetoninės kariuomenės aukšto karininko žmoną.

Negeresni esą ir rusai kolonistai. Taip "Vilko" kailių siuvimo fabriko direktorium buvęs paskirtas Korotajevs, kuris įmonės apsaugą patikėjęs smetoniniam policininkui Tamošiūnui. Gi pramonės skyriaus vedėjas drg. Jegorovas asmeniškai skyręs netinkamus ūkinius vadovus. Viso to pasekoje fabrikuose nesą tvarkos ir labai dažnai vykstančios vagystės.

ISTEIGTAS VEDYBŲ BIURAS BRITANIJŲJE.

Britanijos Lietuvių Draugijos Centro Valdyba įsteigė Vedybų Biurą, kurio tikslas esąs padėti sukurti lietuvišką šeimą ypač tiems, kurie nuošaliai, tarp svetimųjų gyvena ir neturi progos su lietuviais susitikti.

LIETUVIAI OLANDIJOJE

Nors lietuvių čia tėra vos keletas dešimčių, bet ir tie gyvena gana vargingai. Blogiausia, kad perpildytame krašte labai nelengva gauti darbą. Vis dėlto mūsų tautiečiai nenusime- na ir, kuriems nepavyksta išvažiuoti, palengva įsikuria ir šiame krašte. Nemaža jų dalis palaiko ryšius su netoli čia esančiais Belgijos lietuviais.

BELGIJOS LIETUVIAI AUSTRALIJON

Keletas lietuvių šeimų iš Belgijos jau nuvyko Australijon, kur gana pakenčiamai įsikūrė. Savo laiškuose nurodo, kad Belgijoje lietuviams gyventi buvę daug sunkiau, kaip Australijoje. Ir kiti Belgijoje gyvenantieji lietuviai stengiasi pasekti jų pavyzdžiu, išemigruodami į Australiją, Kanadą ar kitur.

ŠVEICARIJOS RADIJAS LIETUVIŠKAI.

Liepos 2 d. Šveicarijos Boromuensterio radijas davė lietuvišką valandėlę, kuri buvo pirmoji po šio karo. Ją pavyko gauti tik po didelių Lietuvos Respublikos konsulo Šveicarijoje p. S. Garbačiausko pastangų. Valandėlė buvo pavadinta "Verstumte Welt, Saenge und Sagen des litauischen Volkes".

SUSTOS EMIGRACIJA?

Tremtinių tarpe pasklido žinia, esą būsianti kuriam laikui sustabdyta jų emigracija į JAV-bes, Australiją ir kitus kraštus. Esą, IRO laivai, kurie dabar vežioja emigrantus, būsią panaudoti kitiems reikalams. Tai jau iš dalies lyg ir patvirtino labai lėta emigracinių komisijų veikla.

Tuo tarpu dar nepavyko patikrinti, ar ši žinia teisinga.

PATARIAMOJI TARYBA

Vokiečiai nutarė leisti prie Bavarijos pabėgėlių ministerijos įsteigti patariamąją tarybą, kuri būtų sudaryta iš įvai-

AUSTRALIJOS LIETUVIS - 30 - 1950 m. liepos 24 d.

rių į vokiečių ūki pereinančių DP tautybių atstovų. Ši taryba padėtų vyriausybei spręsti svarbesniasias tremtinių problemas. Į tarybą busią pakviesta 10-ies tautybių ir 2 YMCA atstovai.

DP NĖRA NUSIKALTĖLIAI

Emigracinės komisijos, tirdamos tremtinių gyvenimą, jų praeitį ir dabartį, atydziai seka ir jų nusikalstamumą kriminalinių atžvilgiu. Tačiau pasirodo, kad tremtinių tarpe nusikaltėlių tėra labai nedaug. IRO vadovybės amer. zonoje pareiškimu dėlei šios priežasties negalėsia išemiguoti tik 47 šeimos ir 25 pavieniai asmenys. Turint galvoje daugelį emigruojančių asmenų, šis skaičius yra labai nezymus.

DP TURĖS MOKYKLAS

Įvairių tautybių tremtinių atstovai veda pasitarimus atskirų DP tautybių mokyklų steigimo reikalu, pareinant jiems į vokiečių ūki. Kaip pasitarimų rezultatai rodo, vokiečiai nėra iš principo prieš tokias mokyklas nusistatę ir linkę leisti joms veikti. Sunkėsnis klausimas yra mokinių į vieną vietą surinkimas, kad jie galėtų tokias mokyklas lankyti. Vokiečių švietimo įstaigos betgi reikalauja sustiprinto vokiečių kalbos dėstymo, kad ateityje DP vaikai galėtų įsijungti į vokiečių gimnazijas.

APSIGAVO REPATRIJANTAI

Tremtinių tarpe buvo labai nedidelis nuošimtis ir tikrųjų vokiečių tautybės repatrijantų, kurie, darant IRO veiklos užbaigos patikrinimą, perėjo į vokiečių ūki. Kai kurie jų tuoju vokiečiams prisistatė kaip jų tautybės žmonės ir iškilmingai paprašė rašant naujus dokumentus, suvokietinti jų pavardes, nubraukiant lietuviškas galūnes - as, is, a ir pan. Vokiečiai jų reikalavimą išpildė - užrašė juos vokiečiais, tačiau po to tuoju paprašė apleisti ir tremtinių stovyklas, nedelsiant vykti į vokiečių pabėgėlių surinkimo punktus. Girdi, vokiečiai esate - pas vokiečius ir gyvenkite - kam tad dar jums būti DP stovyklose. Kadangi vokiečių pabėgėlių stovyklose maistas ir visas aprūpinimas, lygiai ir butai, yra žymiai blogesni, repatrijantai pasijuto skaudžiai apsigavę.

- Iki šiol Heilbronne tik džiovininkų sanatorijoje tebuvo apie 30 lietuvių. Dabar, atkėlus čia iš Schw.Gmuendo stovyklos 650 lietuvių, iš naujo prasideda mūsų tautiečių gyvenimas. Tuo tarpu betgi kultūrinio veikimo nėra, nes kiekvienas turi asmeniškai susitvarkyti savo gyvenimą. Ateityje mūsų tautiečiai yra nusistatę ir čia dirbti, kiek jų jėgos ir laikas leis.

SVEIKI, VYTIEČIAI!

Vienerių metų garbingos veiklos sukakties proga Adelaidės "Vyties" klubo sportininkus nuoširdžiai sveikiname ir linkime, kaip ir iki šiol, gražiai ginti lietuviškas spalvas Tėvynės garbei!

AL Redakcija

OPERA BATHURSTE

Bathursto stovykloje (N.S.W.) gyveną Europos operų solistai, Bulgarijoj žinomo baritono, buv. Valst. Operos dir. H. Tichoff iniciatyva, liepos 6 dieną davė G. Puccini operos "Tosca" premjerą angliškai. Operą žiūrėjo apie 1000 stovyklos ir miesto gyventojų. Migracijos ministerį Mr. Holt'ą atstovavo senatorius Mr. J.A. McCallum, kuris, sveikindamas operos rengėjus ir solistus, pareiškė, kad šį puikų pastatymą jis norėtų pamatyti dar Canberroj, nes žodžiais negalėsiaš savo išpūdžio perteikti ministeriui ir kitiems vyriausybės nariams.

Operai išvysto sceną daug padėjo stovyklos dir. plk. H. G. Guinn, visokiariopai paremęs iniciatorius.

J.

IŠVYKO Į BRAZILIJĄ

Liepos 18 d. į AL Redakciją buvo atvykęs atsisveikinti Antanas G a u l i a, kuris prieš keletą menesių iš Brazilijos atvyko į Australiją, norėdamas čia patogiau išikurti, o dabar grįžta atgal į Braziliją. Ant. Gaulia gyvena Brazilijoje jau per 16 metų, Lietuvą paliko vos kelių metų, mažai ką prisimena. Jis manė, kad Australijoje bus galima geriau išikurti, tačiau čia susidūrė pirmiausia su kalbos nemokejimu,

kas ypač trukdo geriau išsikurti. Todėl nutarė grįžti atgal į gerai žinomą aplinką, kur ir išsikūrimo galimybes tuo būdu daug lengvesnes.

1950 METŲ AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS.

Tikrai išpūdingai įvyko Australijos lietuvių krepšinio pirmenybės Melbourno mieste, Viktorijoje, kurias surengė Melbourno Sporto Klubas "Varpas", pavestas Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komiteto Australijoje, reziduojąs Melbourn. Kiek žinoma, tai pirmosios kontinentalinės lietuvių krepšinio pirmenybės pasaulyje.

Pagarba priklauso rengėjams ir dalyviams, kurie, sunkiaidirbę, skubėjo į traukinius ir per naktis nemigę, sukore tūkstančius mylių, kad atstovautų savo klubus.

Pirmenybėse dalyvavo Adelaidės "Vytis" (S.A.), Melbourno "Varpas" (Vic.), Sydney L.S.K.S. (N.S.W.) ir Canberros krepšininkai (A.C.T.).

Liepos 8 d. 2 val. po piet varžybos pradėdamos bendru paražu "Field Artillery Depot" krepšinio saleje. Varžybas atidaro ir taria sveikinimus Melbourno sporto klubo "Varpas" pirmininkas p. Makulis. Rengėjus ir dalyvius sveikina Viktorijos krepšinio sąjungos vardu Mr. K. Watson (angliškai) ir Melbourno ALD pirmininkas p. Mioldažys, įteikdamas rengėjams pereinamąją dovaną - taurę, skirtą I-os vietos laimėtojui.

Ištraukus burtus komandos išbėga į aikštę ir pradėdamos pirmenybių varžybos.

Y T I S - S Y D N E Y 67:29 (23:14). Žaidė ir taškų pelnė: Y T I S - Čiplys 6, Urnevičius 18, Gurskis 4, Pyragius 4, Šekas 6, Jaciunskis 10 ir Ignatavičius 19; S Y D N E Y - Šutas 14, Bačiulis 4, Laukaitis 4, Gražulis 7, Ramanauskas ir Pilka 0.

V A R P A S - C A N B E R R A 57:31 (21:15). V a r p a s - Katilius 6, Juška 4, Maziliauskas 6, Gasiūnas 7, Darginavičius 18, Šaknelė 7 ir Miklius 9; C a n b e r r a - Genys V. 17, Grušauskas 9, Macevičius 4, Vanclovas 1, Šalkauskas, Borumas ir Genys A. 0.

V A R P A S - Y T I S 71:48 (31:24). V a r p a s - Katilius 2, Juška 4, Maziliauskas 8, Baškys 2, Darginavičius 35, Šaknelė 2 ir Gasiūnas 18; Y t i s - Urnevičius 10, Šekas 1, Jaciunskis 15, Ignatavičius 15, Čiplys 3 ir Pyragius 4.

Paskutinėse tos dienos varžybose susitiko

S Y D N E Y - C A N B E R R A 57:53 (33:26). S y d n e y - Šutas 32, Ramanauskas 2, Bačiulis 8, Laukaitis 3, Pilka 2 ir Gražulis 10; C a n b e r r a - Genys V. 13, Borumas 16, Genys A. 2, Markevičius 16, Šalkauskas 4, Venclovas 2 ir Grušauskas 0.

19 val. Cathedral Hall salėje įvyko koncertas-vakaras, kur programą atliko p. Žilinskaite-Aukštikalnienė (sopranas), Br. Kiveris (akordeonas) iš Sydney, Pupų Dėdė-Antanėlis iš Gelongo ir Melbourne lietuvių mišrus choras, diriguojamas Alberto Čelno. Po koncerto sekė šokiai. Didžiulėje salėje tilpo per 500 lietuvių, kur suvažiavę varžybų dalyviai praleido jaukioje nuotaikoje keletą valandų.

Liepos 9 d. pradedama iškilmingomis pamaldomis St. Joseph bažnyčioje. Po pamaldų varžybų dalyviai apžiūrėjo Exhibition Hall, kur vyksta Viktorijos krepšinių pirmenybės, ir akvariumą. Po to Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Įgaliotinis Australijoje p. Baltrūnas, ALD Centro Valdybos atstovas p. Kapočius, Pietų Australijoje įgaliotinis p. Riaba ir kiti turejo pasitarimą. Pasitarimas praėjo jaukioje nuotaikoje ir malonu konstatuoti faktą, kad ALD Centro Valdyba pilnai priitaria fiz. auklėjimui. Vėl skubama į Field Artillery Depot salę, ir varžybos tęsiamos toliau.

VYTIS: CANBERRA 71:52 (33:14). V y t i s - Čiplys 4, Urnevičius 11, Gurskis 13, Pyragius 4, Šekas 14, Šertvytis 2, Jaciunskis 8 ir Ignatavičius 15; C a n b e r r a - Genys V. 25, Genys A. 4, Grušauskas 13, Markevičius 7, Šalkauskas 2 ir Venclovas 1.

VARPAS - SYDNEY 63:39 (35:20). V a r p a s - Juška 14, Maziliauskas 5, Baškys 3, Darginavičius 15, Šaknelė 5, Miklius 5, Gasiūnas 7 ir Baltrūnas 9; S y d n e y - Šutas 19, Bačiulis 2, Laukaitis 3, Gražulis 15, Kamanauskas ir Pilka 0.

Sužaidus kiekvienai komandai su kiekviena paaiškėjo jų pajėgumas ir jos lenteleje atrodo taip:

1. Varpas 258:164
2. Vytis 229:219
3. Sydney 125:183
4. Canberra 136:185.

Pagal varžybų statutą, komandos, užėmusios I ir II vietą, žaidžia dėl meisterio vardo, tad dar kartą susitiko:

VARPAS - VYTIS 67:43 (28:21). V a r p a s - Baltrūnas 4, Juška 6, Maziliauskas 4, Baškys 2, Darginavičius 21, Šaknelė 2 ir Gasiūnas 28; V y t i s - Čiplys 1, Urnevičius 5, Gurskis 12, Pyragius 2, Šekas 1, Jaciunskis 12 ir Ignatavičius 10.

1950 metų Australijos lietuvių krepšinio meisterio vardą išsikovojo Melbourne Lietuvių Sporto Klubas "Varpas".

Išsirikiavusioms komandoms tariaama padėka už pasiryžimą ir ištvermę ir pereinamąją taurę, skirtą ALD Melbourne Skyriaus, įteikia p. Baltutis. varžybų nugalėtojui "Varpas" krep-

šininkams. Vienkartinę dovaną-taurę, skirtą ALD Centro Valdybos, nugalėtojui teikia p. Kapočius, gi "Australijos Lietuvis" skirta dovana - 40 medžio raižinių-meniškas leidinys -iteikiama "Vyties" krepšininkams.

Po 40 minučių pertraukos sekė krepšinio rungtynės Viktorijos Rinktinė - Lietuviai 61:44 (22:25). V i k t o r i a - Watson 9, McLead 3, King 6, Beker 4, Johnson 8, Hinds 4, Mc Creacham 4, Bumbers 10 ir Nasn 13; L i e t u v i a i - Šutas 7 (Sydney), Urnevičius 1, Ignatavičius 1, Jaciunskis 4, Gurskis 0 (visi Vytis), Gasiūnas 9, Darginavičius 16, Baltrūnas 4 Baškys 2, Maziliauskas 0 (visi Varpas).

Gal būt, Viktorijos Rinktinė - Lietuviai reikėjo žaisti tą dieną pirmąsias rungtynes, kol dar žaidejai nebuvo pavargę, tad lietuviai tikrai būtų laimėję, nes pirmas ketinys 25 : 22 lietuvių naudai buvo, o antram ketinyje jau jautėsi pas visus nuovargis, nes išpuolė 3 rungtynes žaisti.

Baigus pirmenybes, malonu konstatuoti, kad tarp atskirų klubų užsimezgė sportiniai ryšiai ir atrodo, kad vieni pas kitus lankysis ir žais krepšini.

Pagarba priklauso rengėjams, kurie surengė ir gerai pravedė pirmenybes, pagarba ir dalyviams, kurie turėjo asmeniškų nuostolių, tad ir kitiems turėtų būti sportininkai pavyzdžiu, kad lietuviškas reikalas yra pirmoje vietoje. JuRa

"VYTIES" SPORTO KLUBO METINĖS

Adelaidės Lietuvių Sporto Klubo "Vyties" sportininkai liepos 16 d. šventė savo metinę šventę. Iškilmingas posėdis įvyko Šv. Ksavero katedros saleje.

Posėdžiui pirmininkavo p. J. Kalvaitis, kuris, atidarydamas posėdį, trumpais žodžiais apibūdino sporto reikšmę apskritai, o čia, svetumoje, sportas reiškia dar ir tautinės garbės reikalą, nes sportininkai gina lietuviškas spalvas kaip Lietuvių Sporto Klubas.

Po jo kalbos sekė sveikinimai.

Šis minejimas sutapo ir su mūsų narsių Atlanto nugalėtojų DARIAUS ir GIRĖNO - metine sukaktim. Apie Darių ir Girėną išsamią ir įdomią paskaitą skaitė žinomas mūsų aviatorius maj. J. Pyragius (jo paskaita talpinama atskirai).

Apie 1950 m. Australijos Lietuvių Krepšinio pirmenybes Melbourne pranešė J. Riauba.

Iškilmingas posėdis baigtas Tautos Himnu.

MELBOURNIŠKIAI LIETUVIAI PERSIORGANIZAVO.

Š.m. liepos 16 dieną ALD Melbourno Skyrius buvo suaukęs visuotiną Melbourno ir apylinkės lietuvių susirinkimą, kurio metu ALD Melbourno Skyrius persiorganizavo į Melbourno Lietuvių Bendruomenę. VLIKui pageidaujant ir ALD visuotinam atstovų suvažiavimui nutarus ALD skyrius perorganizuoti į visus lietuvius apimančius vienetus ALD Melbourno Skyrius taip pat nutarė savo veikimą praplėsti ir geriau apjungti visus lietuvius. Be to, gausėjant lietuvių skaičiui Melbournе, kultūriniam veikimui bei visuomeniškai veiklai plečiantis, šis persiorganizavimas teigiamai atsilies į visą lietuvių gyvenimą.

Gausiam lietuvių susirinkimui pirmininkavo prof. Raulinaitis, sekretoriavo Pov. Baltutis. ALD Melbourno Skyriaus pirmininkas K. Mioldažys padarė platų pranešimą apie ligšiolinę skyriaus veiklą, kontrolės atstovas Alekna įvertino piniginę apyskaitą ir veiklą. Po to Pov. Baltutis paaiškino persiorganizavimo reikalą ir prasmę. ALD Melbourno Skyriaus Valdybai atsištatydinus, išrinkti į Melbourno Lietuvių Bendruomenės Komitetą šie: K. Mioldažys, Pov. Baltutis, Silv. Balčiūnas, Br. Zumeris ir Petr. Morkūnas. Garbės Teisman išrinkti: Prof. Raulinaitis, Kun. Vaseris, Gylis, Jonas Valys, J. Kalpokas; kontrolės komisijon: Ign. Alekna, L. Vaserienė ir Kazakevičius.

Einamuose reikaluose gyvai diskutuota namų išsigijimo klausimas. Nutarta 16 Vasario šį entuziastingą sumanymą - Melbourno bendruomenei išigyti namus - sparčiau gyvendinti. Iki šiol surinkta pinigais aukų. Baigiamas paruošti namų išsigijimo ir valdymo statutas. Numatoma lešas sukelti akcijomis iš Viktorijoje gyvenančių lietuvių.

A. Kr.

REDAKCIJA: Sveikindami šį Melbourniškių lietuvių sveiką žygį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės konsolidacijos linkme mes manome, kad jau netolimoj ateity Jūsų pavyzdžiu paseks ir kiti ALD skyriai, o Melbournas, būdamas lietuvių susibūrimo Australijoje centre, ateityje turės tapti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Australijos Apygardos Centro Valdybos buveine. Šiuo reikalu pasisakysime plačiau sekančiame AL numeryje.

VYTIES SPORTININKAI PIRMOJE VIETOJE.

Liepos 12 d. vytiečiai turėjo pirmenybių rungtynes su YMCA ir pralaimėjo 42:41 (28:18). Liepos 20 d. žaidė pirmenybių rungtynes su Panthers ir laimėjo 45:20 (18:14).

Dabartiniu metu "Vytis" stovi pirmoje vietoje su santykiu 480:346 ir 20 taškų.

JuRa

SKAUTIŠKŲ TAKU

+++++

Red. vyr. sktn. A. Krausas

PIETŲ-VAKARŲ AUSTRALIJOS TUNTO
METINĖ SUKAKTIS. - Liepos 15d.
PLSS Australijos Rajono P. V.
Australijos Tuntas minejo savo
vienerių metų isisteigimo šven-
tę. Ta proga įvyko iškilminga
Tunto sueiga ir arbatėlė. Mus
atrankė Australijos Rajono Va-
das sktn. B. Dainutis, Brolijos
Vadeiva, ALD Adelaidės Sk. pir-
mininkas ir daug svečių. Ofi-

cialios dalies metu buvo įteiktas Vėliavos Ordenas skiltn. Gur-
skiui už nuopelnus skautiškoj veikloj.

Arbatėlės metu mums žodį tarė Rajono Vadas, linkėdamas toli-
mesnės sėkmės ir pabrėždamas, kad pilnutiniais skautais būsime
tik išgyvendami skautybę.

Mažoniai mus pasveikino nuoširdžiu žodžiu "A.L." redaktorius
J. Glušauskas, - senas mūsų bičiulis.

Pabuvę kelioliką valandų gražioj nuotaikoj, šeimininko- tun-
tininko pasktn. J. Vildžiaus išlydėti, išsiskirstėm namo su
dar didesniu ryžtu vykdyti savo obalsį "Dievui, Tėvynei ir Ar-
timui".

Rajono vado atsilankymo proga buvo susirinkę ir vietos skau-
tininkai aptarti savų reikalų. Ta proga įsteigta Skautininkų
Rėmė. Pirmininku išrinktas pasktn. K. Tymukas. Skautas

PASIGĖRĖTINAS VEIKIMAS

Somers šeimų stovykloje, Victorijoje, skautų vadovo v. skln. Alg. Karpavičiaus paraginti isikūrė dvi berniukų skautų bei vilkiukų skiltys "Gaidžių" ir "Vilkų" bei dvi mergaičių - "Vo-
verių" ir "Kregždžių". Skaučių yra 17 ir skautų 13. Jiems va-
dovauja ir visą veiklą vykdo sk. M. Jankutė. Ruošiamasi į pa-
tyrimo laipsnius, daromos sueigos ir ugdoma naujas skautiškas
prieauglis. Linkime vadovei ir mūsų jaunesniesiems broliams ir
sesėms gero skautavimo!

VIKTORIJOS TUNTO VADOVYBĖ

Viktorijos-Tasmanijos tūntininkas psktn. J. Makulis, perėmęs tuntą vadovauti, sudarė šios sudėties tunto vadovybę: vyr. valt. Vac. Tamošaitis-adjutantas, psktn. D. Giedraitytė-skaučių vadovė, valt. Alg. Raulinaitis - jūros sk.vadovas, vyr. skltn. Alg. Karpavičius - skautų vadovas (draugininkas), vyr. skltn. Vyt. Didelis - sk. vyčių vadovas, psktn. P. Morkūnas - parengimų ir meno vadovas.

Tunto Vadovybei linkime įtraukti visus brolius ir seses į skautiškas gretas našiam veikimui. Neužsiregistravusieji Viktorijos skautai ir skautės praneša savo adresą tūntininkai: J. Makulis, 1 Moore St., Sth Yarra, Vic.

SVEČIUOSE PAS AUSTRALŲ SKAUTUS VYČIUS.

Rajono Spaudos Skyriaus Vedėjas šiomis dienomis buvo pakviestas į sk. vyčių sueigą Sunshine. Šio skautų vyčių būrelio nariai didelį dėmesį kreipia į sportą. Šios Melbourne dalies skautai vyčiai turi gražius nuosavus namus-būklą su geromis sportui įrangomis. Kiek anksčiau dar lankėsi pas vienišus skautus. Jų sueigoje buvo parodytos kelios filmos bei viešėta. Parodyta filma ir apie Pan-Pacifico jamboree. Joje mačiau ir mūsų brolius.

Dalyvautų sueigų išpūdis kiek blankokas.

AMERIKOS SKAUTŲ TAUTINĖ STOVYKLA

Birželio 29-liepos 7 dienomis Amerikos skautai suruošė savo antrąją tautinę stovyklą netoli Philadelphios. Joje dalyvavo 40.000 skautų iš įvairių J.A.V. kraštų. Ar mūsų broliai toje stovykloje dalyvavo, šiuo tarpu neturime žinių.

ŠVEDIJA.

Švedijos Skautų Sąjunga š.m. liepos 21-31 dienomis ruošia didelę stovyklą 25 km. nuo Stockholmo prie Baltijos krantų. Stovykla padalinta į tris pastovykles: skautų, sk. vyčių ir jūros skautų. Svečių bus iš kitų Europos kraštų bei Amerikos.

OLANDIJA.

Tautinė Olandų Skautų Taryba ruošia rugpjūčio 1-10 dienomis tautinę stovyklą 40 skautavimo metų paminėti. Ji įvyks rytiniame Zuider Zee krante, netoli Ommen.

- G r a i k ų Skautų Sąjunga, nugalėjusi kliūtis, ruošia rugpjūčio 10-20 dienomis Tautinę Stovyklą netoli Atenų. Pakviesti Europos ir kiti Viduržemio jūros kaimynai.

PASKUBINAMAS NAUJOKŲ ŠAUKIMAS

Federalinis ministerių kabinetas nusprendė... naujokų šaukimą kariuomenen paskubinti.

Pagal priimtą planą, kiekvienas Britų pilietis, sulaukęs 18 m. amžiaus, privalo per 2 savaites registruotis atitinkamose įstaigose kariniam apmokymui.

Pirmas šaukimas numatomas vykdyti taip greit, kaip tik jam bus pasiruošta.

Pirmaisiais metais bus pašaukta 13.500 vyrų, antraisiais - 15.500, trečiaisiais 19.000 ir ketvirtaisiais 21.000. Be abejonės, kokie nors nenumatyti įvykiai gali šį planą ir pakeisti.

KOMUNISTAI "IMAMI ATSKAITON"

Jau buvome minėję, kad Queenslando uosto darbininkų unijos komunistinė vadovybė išakė visiems mariams - uosto darbininkams - nekrauti laivų, plaukiančių į Koreją. Liepos 18 dieną, visai nelauktai, ta pati vadovybė išakė visiems darbininkams laivus krauti. Diena vėliau paaiškėjo to "netiketo" sprendimo paslaptis: tais sekretoriais susidomėjo saugumo policija ir, po labai trumpo vizito, karingi komunistų vadai sudejo ginklus.

Gi imigracijos ministeris visai nedavė leidimo - iš viso tai atsitinka pirmą kartą - Sydnejaus Jaunimo Lygos sekretoriui - komunistui, kuris norėjo vykti į Kiniją. Pasas neduotas saugumo sumetimais.

PAKELIAMI ATLYGINIMAI

Pradedant rugpjūčio mėnesio pirmuoju mokėjimu visoje Australijoje pakeliami pagrindiniai atlyginimai keliais šilingais. Po šio pakėlimo pagrindiniai atlyginimai yra tokie: Adelaide - £6.14.0, Perth - £6.16.0, Melbourne - £7, Sydney - £7.2.0, Hobart - £6.15.0, Brisbane - £6.12.0.

Kuone visų prekių kainos taip pat sistematiškai kyla.

- Australija numato išivežti ateinančiais metais iš užjūrio kraštų apie 40.000 sufabrikuotų namų. Tokiu būdu būtų labai sušvelninta dabartinė butų krizė.

KORĖJOS FRONTE

Per maždaug dvi savaites Šiaurės Korėjos (komunistų) armija atstūmė amerikiečius ir Pietų korėjiečius apie 70 mylių (115 km) pietų link ir paėmė didelį miestą ir svarbų kelių mazgą Taejon. Kytiniamo fronto ruože komunistai užėmė Yongdok, esantį apie 90 mylių nuo svarbiausiojo amerikiečių tiekimo uosto Fusan.

Liepos 19 d. amerikiečiai išlaipino stiprius dalinius Pohang uoste, esančiame vos 25 mylios nuo komunistų užimtojo Yongdok. Nors imtasi visų atsargumo priemonių, tačiau nesutikta jokio pasipriešinimo.

Fronto linija dabar eina maždaug 10 mylių nuo Taejon pietų link ir į rytus iki Yongdok. Amerikos kariuomenė tvirtinasi kalnuose, apie 35 mylios nuo Taejon pietų link, kur, kaip spėjama, jie numatę galutinai sulaukyti raudonųjų žygiavimą.

Paskutinėmis dienomis amerikiečiai pradėję vartoti naujus prieštankinius ginklus, kurie naikina bet kokius tankus. Manoma, kad tai bus patobulinti "Panzerfaust'ai". Per keliolika minučių buvo sunaikinti 7 priešo tankai.

Imant Taejon, raudonieji neteko apie 11.000 karių, nes jie visą laiką puole masiniai bangomis.

Gen. MacArthur pareiškė, kad gera proga laimėti karą raudoniesiems jau praėjo. Amerikos armija jau esanti tiek stipri, jog netrukus galesianti pereiti į puolimą.

KARO MAŠINA PRADEDA SUKTIS

J.A.V. Prezidentas Trumanas paskelbė tautos mobilizaciją. Kongresui pateiktas įstatymo projektas, pagal kurį prezidentui suteikiama karo meto galia kontroliuoti ūkį, karo pajėgas ir vykdyti mobilizaciją. Manoma, kad artimiausiomis dienomis šis įstatymo projektas bus priimtas, nes niekas jam neprieštarauja.

Krašto apsaugos ministerija jau pradėjo šaukti atsargos karius, tuo tarpu dar tik "pasirinktinais".

AUSTRALIJOS LIETUVIS - 40 - 1950 m. liepos 24 d.

Prez. Trumanas pareikalavo Kongresą tuoj pat paskirti 10 milijardų dolerių vykdyti karinius pasirusimus ir padėti tautoms, kurioms grėsia komunizmo invazija.

Amerikos pramonė, Prez. Trumanui paskelbus tautos resursų mobilizaciją, sparčiai pradėda pereiti į karo reikmenų gamybą. Normalus civilinis gyvenimas subordinuojamas kariniams reikavimams. Atsakingas pareigūnas pareiškė, kad Amerika turės pakankamai ir sviesto, tačiau šautuvas šiandien labiau reikalingas...

Manoma, kad apie 40 milijardų dolerių visos gamybos vertės eis kariniams tikslams (visa metų gamyba vertinama apie 270 milijardų dolerių).

Visi ne karo reikalams darbai suvaržomi arba visai sustabdomi. Prekių kainos smarkiai kyla.

Prezidentas Trumanas net du kartus išpėjo viso pasaulio laisvas tautas apie grėsiantį komunizmo invazijos pavojų ir kvietė būti pasirususioms visiems eventualumams.

Europoje, ypač Vokietijoje, vyrauja didžiulė karo baimė.

Vakarų Europos tautos ruošiasi gintis. Liepos 21 d. Britanijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos ir Luxemburgo gynybos ministrai, vadovaujant feldmaršalui Montgomery, aptarė priemones, kurių reikia tuoj pat imtis saugumui sustiprinti. Nutarta pagreitinti karo reikmenų gamybą, o taip pat sustiprinti visų rūšių karo jėgas.

Pavojus grąso pirmiausia Jugoslavijai, apie kurios sienas koncentruojamos didelės raudonųjų karo jėgos, o taip pat Graikijai, Persijai bei Azijos tautoms.

Kominternas susirinko posėdžio Čekoslovakijoje. Dalyvauja beveik visų kraštų komunistų vadai.

Žodžiu, karo račiukas, pradėjęs sukintis Korėjoje, vis greičiau pradėda sukinti didesnius ratus ir - gal būt - įsuks visą karo mašiną, kurią mes vadinasime Trečiuoju Pasauliniu Karu.

ALIARMUOJANTI PADĖTIS BALTIJOS JŪROJE

Pranešimai iš Vokietijos patvirtina, kad Vokietijos rytu zonoje Baltijos jūros pakraščiu evakuojami gyventojai apie 50 km žemyno link nuo jūros kranto. Rusai skubiai stato jūrų ir oro laivynų įtvirtinimus.

Hamburgo "Die Zeit" praneša, kad rusų Baltijos laivyno vyr. būstinė, kartu su stipriais laivyno vienetais, perkelta į Swinemunde, apie 240 km į rytus nuo Luebecko.

 DAINOS SU GAIDOMIS

J. Gaubas - LIAUDIES DAINOS, 16 liaudies dainų mišriam chorui . . . 4/0
 J. Gaubas - LIAUDIES DAINOS, 6 liaudies dainos solo su fortepijonu 3/6
 J. Gaubas - SEX CANTUS SACRI, 6 giesmės lotyniškais tekstais (Ave Maria, Veni creator, Asperges, Ecce Sacerdos, Libera, Extaltabo) mišr. chor. 4/0
 J. Gaubas - STACIJŲ GIESMĖ (liaudies

melodija, 2 balsam su vargonais . . . 1/0
 J. Gaubas - 2-JO ADVENTO SEKMAD. OFFERTORIUM (liet. tekstas), mišriam chorui . . . 0/9
 " - KREGŽDUTĖ (Vyt. Nemunėlio žodžiai), vaikų chorui arba duetui su fortepijonu . . . 1/0
 " SPRAGILŲ DAINA, mišriam chorui . . . 0/9
 Č. Sasnauskas - SUŽADINKIM LIETUVĄ (Maironio-Vydūno žodžiai), himnas, mišr. chorui . . . 0/9
 J. Sinius - BROLIAI LIETUVIAI (Šikšnio-Šiaulėniškio žodžiai), mišr. chorui . . . 0/9
 Iz. Vasyliūnas - LIET. LIAUDIES DAINOS, tremtyje surinktos, (31) l. d. melodijos ir tekstai . . . 3/0
 J. Zdanavičius - 4 LIAUDIES SOKIAI (Žiogeliai, Šiaučius, Suktinis, Noriu miego), fortepijonui . . . 3/0
 " - LIETUVIŲ LIAUDIES DAINOS, 7 liaud. dainos lygiems balsams a capella ir su fortepijonu . . . 3/0
 DAINOS SKAUTISKAJAM JAUNIMUI, 25 iv. autorių dainos lygiems balsams . . . 4/0
 LIETUVIŲ DAINOS PRAD. MOKYKLAI, 23 iv. autorių dainos 1-2 balsams . . . 3/0

Užsakymus adresuoti: AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St. West Hindmarsh, ADELAIDE, S.A.

ŠV. KAZIMIERO DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS įvyks rugpjūčio 6 d. 3 val. po piet Katedros salėje. Dienotvarkėje: pranešimai, naujos valdybos rinkimai, klausimai ir sumanymai. Be to, bus skaitoma p. Kilikonio įdomi paskaita.

Prašoma kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

V a l d y b a

AUSTRALIJOS LIETUVIS

- 42 -

1950 m. liepos 24 d.

ATIDAROMA LIETUVIŲ SKAITYKLA

A d e l a i d e j e

Š.m. liepos 30 d., sekmadienį, 2 val. 30 min. pp. piet iškilmingai atidaroma Šv. Juozapo bažnyčios saleje (Pirie St.) Lietuvių Skaitykla-Klubas. Ta proga Kun. P. Jatulis skaitys paskaitą apie Fatimos apsi-reiškimus.

Skaitykla bus atidaroma sek-madieniai nuo 2 iki 6 v. po p. ADELAIDĖS L.K.D. VALDYBA

Mirus inž.

LEONUI TUSKENIUI,
liūdinčiai žmonai ir dukrelei
nuoširdžią užuojautą reiškia
ALD ADELAIDĖS SKYRIUS

Gautas laiškas

JONUI PETRONAIČIUI
Prašoma pranešti savo adresą
AL Redakcijai.

REMKIME LIETUVIŠKĄ SPAUSTUVĘ
PASKOLOS SVARU!

KNYGOS LIETUVIŲ KULTŪROS FONDO SKAITYKLAI gautos iš šių asmenų: J. Beinoravičiaus - Okeanida; Z. Samuolio - V. Kudirkos Satyros, Mes ieškom pavasario, Siuntinelis iš Amerikos, Daktaras Kripštukas pragare; Iš nežinomo asmens: Daktaras Kripštukas pragare, Sunkios valandos, Legendos apie ilgėsį, Apversta valtis, Darius ir Girėnas, Mirties kolona; Duchausko - Tavo kelias į socializmą; J. Pečiulio - Siela lagamine, Herlito - Anglų kalbos vadovėlis, Siuntinelis iš Amerikos, Sūkuriai ir žmonės 2 egz., Pragiedruliai I dal., Žvaigždė 6 egz.

Visiems nuoširdus ačiū. Kviečiame visus mūsų skaitytojus peržiūrėti savo bibliotekas ir atliekamas knygas aukoti LKF skaityklai. Knygas siųsti šiuo adresu: Miss D. Bortkevičiūtė, 116 Beaconsfield Parade, Albert Park, MELBOURNE, Vic.

B r a n g i o s L i e t u v a i t ė s !!!

Atsiliepkite į mano senio pliko, bet dar nepražilusio senbernio šauksmą.

Esu 38 m. amž., nei sykio dar nevedęs, noriu susirašinėti su lietuvaitėmis vedybų tikslu. Gali turėti ir dukreletik ne sūnų. Pageidačiau iš Viktorijos apylinkės. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Rašyti šiuo adresu: Mr. P. Vitelis, 385 Bay St. Port Melbourne, Vic.

LIETUVIŠKA SPAUSTUVĖ - LIETUVIŠKOS KULTŪROS PAGRINDAS! Remkime savo paskolomis AUSTRALIJOS LIETUVIO organizuojamą lietuvišką spaustuvę!

AUSTRALIJOS LIETUVIS · - 43 - 1950 m. liepos 24 d.

"L I E T U V I O" PRENUMERATORIAMS

"Lietuvio" administracija atsiuntė mums sąrašą prenumeratorių, kurie, pagal jų davinius, yra apmokėję per liepos 1 dieną. Kadangi mes paprastai nežinome tikslių datų, kada "Lietuvis" buvo pradėtas kam siųsti, o vedame tik piniginių atsiskaitymą, todėl nežinome, ar atsiųstasis sąrašas yra tikslus. Sąrašą skelbiame ir prašome pastebetus netikslumus tuojau pranešti AL Administracijai. Po liepos 1 d. žemiau išvardinti asmens gaus "Tremtį" vietoj sustojusio "Lietuvio":

Adomaitis Sigitas iki VIII.1 d., Bakšys Izid. iki IX.1 d., Baltrūnas Leonas iki VIII.1 d., Janina Kairiūkštienė iki VIII.1 d., J. Kazlauskienė iki IX.1, V. Sidabra iki VIII.1 d., Vl. Šablevičius iki XII.1 d., J. Šimaitis iki XI.1 d., Br. Navikas iki XI.1 d., Ig. Alekna iki VIII.1 d., Pr. Šalkauskas iki 51.I.1 d., J. Sirutis iki X.1 d., Pr. Puzdešris iki X.1 d., A. Jančiauskienė iki X.1 d., Stasys Jermalauskas iki 51.I.1 d., A. Undžėnas iki X.1 d., P. Lukošius iki X.1 d., L. Šlaustas iki X.1 d., S. Kvedaras iki 51.II.1 d.

Be to, visus prenumeratorius, norinčius gauti "Tremtį", prašome pratęsti prenumeratą.

AL Administracija

Vytenio nuotraukų rinkinys - "RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ" (RED STAR)

Virš penkiasdešimties fotografijų iš 1941 metų bolševikų teroro Lietuvoje! Paaškinamieji parašai - anglų ir lietuvių kalbose. Tai didžiausias šios rūsies vienoje vietoje sugrupuotas nuotraukų rinkinys, sutalpintas knygos formoje, su spalvotu viršeliu, simbolizuojančiu raudonosios žvaigždės slegiamą Rytų Europą. Čia vaizdine forma nuplėšiama bolševizmui kaukė. Tai vaizdus autentiškų dokumentų rinkinys, parodąs bolševizmo klastą ir vartojamus metodus. Tinka ypač tiems, kurie neturi daug laiko knygoms, bet ypač po visą pasaulį pasklidusiems ir į darbo žmonių mases išiliejusiems tremtiniams. Šis dokumentų fotografijų rinkinys neretai bus naudingas tureti po ranka, kai su užsieniečiais iškyla kalbos komunizmą liečiančiomis temomis.

Fotografijų rinkinio kaina 4 šil. (su persiuntimo išlaidom). Gaunama "Australijos Lietuvio" Administracijoje, 35 Cator St. Hindmarsh, Adelaide, S.A.

PAPILDOMAS PRANEŠIMAS LIETUVIŲ KALBOS VADOVO REIKALU

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Valdyba praneša visiems Lietuvių Kalbos Vadovo pranešėjams, kad knygos pranešėjų padidinus įvairuose kraštuose pranešėjų tarpe kilo neaiškumų, kuriuos išaiškiname sekančiais:

1) Įmokėjusieji pradinį LKV pranešėjų mokestį, Vokietijoje 10 DM turi dabar dėkoti tiek, kiek tuose kraštuose gyvena ir užsisakę Liet. Kalbos Vadovą moka. (Australijoje £1).

2) Australijos pranešėjai papildomą mokestį moka "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., W. Hindmarsh, Adelaide, S.A.

3) Pavieniams pranešėjams, užklaususiems mus tiesioginiai, atskirų paaiškinimų, išskyrus tik išimtinus atvejus, nebesiūsiame.

Vokietijos LB-nės Valdyba

AL REDAKCIJOS PASTABA: Visus Lietuvių Kalbos Vadovo pranešėjus prašome paskubinti įmokėjimą papildomos pranešėjų.

LIETUVOS ISTORIJA JAU PLAUKIA

Tikrą gavome pranešimą iš "Patrios", kad LIETUVOS ISTORIJA jau baigiama išleisti. Pirmas egzempliorius jau pasiekė AUSTRALIJOS LIETUVIO redakciją.

Tai puikus, liuksusinis leidinys. Negėda pasirodyti su tokiu leidiniu ir pasaulinėje knygų rinkoje. Pažymėtina, kad knygos savikaina dėl mažo tiražo išėjo labai aukšta - 19,50DM tuo tarpu pranešėjams Australijoje atiduodama už £1.10.0 = 12 DM. Panašiai ir kitur. Dėl to dabar knygos kaina bus kur kas aukštesnė, nes reikia kaip nors padengti bent dalį nuostolių.

Be to, AUSTRALIJOS LIETUVIS gaus šiek tiek egzempliorių laisvam pardavimui. Kaina bus paskelbta vėliau.

Dar kartą prašome visus Liet. Ist. pranešėjus pranešti apie adresų pasikeitimą buvusiems savo paštamams (užpildant atitinkamą blanką, gaunamą bet kuriame pašte), nes kitu atveju LIETUVOS ISTORIJA pranešėjų nesuras.

Visų pranešėjų sąrašas, kuriems Liet. Ist. išsiūsta, bus paskelbtas, gal būt, jau sekančiame AL numeryje.

Visiems pranešėjams, paremsiems savo sutaupomis šio didžiulio ir taip svarbaus veikalo išleidimą, nuoširdžiausiai dėkojame. "Patria" Jūs tikrai neapvylė, atsisteisė keliariopai.

AUSTRALIJOS LIETUVIS

1950 m. liepos 24 d.

D Ė M E S I O T U R I N T I E M S D M VOKIETIJOJE!

Tautiečiai, kurie turite Vokietijoje DM (Vokiečių Markes) ir norėtumėte gauti čia už jas Australijos valiuta (svarais), prašomi pranešti "A.L." Redakcijai. Mes turime šiek tiek mokėjimų Vokietijoje ir galėsime Jūsų Markes nupirkti.

P a i e š k o j i m a i.

Detmoldo-Greveno abiturientai, gyv. Anglijoje, ieško moksladraugio V. PATASIAUS. Rašyti: J. Poskus, Warren Lodge, Epsom Downs, Epsom Surrey, ENGLAND

Prašomas atsiliiepti
JONAS RAKAUSKAS.
Rašyti: Pr. Montvila, 178 Henwood Rd., Compton, N. Wolverhampton, ENGLAND

"N E M U N O" žurnalo prenumeratoriams pranešame, kad "NEMUNAS" Nr.1 jau gautas ir siunčiamas visiems prenumeratoriams.

L I E T U V I Ų K E L I A S, tautiniai-demokratinės-liberalinės krypties savaitraštis, leidžiamas Jungtinesė Amerikos Valstybese, pastaruoju metu techniškai persitvarke, įsigijo nuosavą spaustuve ir patobulino turinį. Iki šiol išleista 17 numerių. Sutelkta gražus būrys bendradarbių. Laikraštį leidžia Dr. M.M. Devenis ir redaguoja žurnalistas Henrikas Blazas. Metinė prenumerata užsieniuose 5 sol. (£2.5.0 Austr. valiuta).

Naujasis Redakcijos ir Administracijos adresas:
LIETUVIŲ KELIAS, Northfield Rd., P.O. Box 86, Watertown, Conn.
U. S. A.

MŪSŲ RĖMĖJAI: "Australijos Lietuviai" pastorinti paramos atsiuntė šie tautiečiai: St. ŽADEIKIS 6/0, E. VALAITIS 6/0, Vladas KRALIKAS 6/0, Pranas SATKUS 4/0 ir P. BIENKEVIČIUS 3/0!
Visiems Rėmėjams nuoširdus ačiū!

AUSTRALIJOS LIETUVIS

AMERIKIEČIAI JAU STUMIAS PIRMYN KOREJOJE

Paskutinėmis žiniomis iš Korėjos fronto, amerikiečių daliniai atsiėmė atgal Yechon miestą, geležinkelį ir kelių svarbų centrą, esantį 60 mylių į šiaurės rytus nuo Taejon.
NĖRA VILTIES GREITAI BAIGTI KARĄ.

Mr. Acheson pareiškė, kad nematyti jokių žymių, jog Korėjos karą būtų galima baigti taikiu būdu.

